

Meckauskas T. 12-15-92
3435 171 St.
Lansing IL 60438

SECOND CLASS USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVII NOVEMBER - LAPKRIČIO 12, 1992 Nr. 44

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

VĖLINĖS ŠIAIS METAIS

Antanas Dundzila

Šiais metais per Vėlines teko susimąstyti labiau ir kitaip, negu paskutinių kelerių metų bėgyje. Spalio 25 įvykusių rinkimų rezultatai, kaip auto avarija, apstulbino ne tik išeiviją, bet ir Lietuvos gyventojus. Apstulbino net rinkimus laimėjusią, buvusią komunistų partiją, dabar persikrikštinusią LDDP vardu. (Mažąsias Vėlinių nuotaikas visai kitaip išreiškė amerikietis, National Endowment for Democracy pareiģūnas: "What the hell is going on in Lithuania?!")

1991 ir 1992 rimtyje deginome Vėlinių žvakutes ant mirusiųjų ir žuvusiųjų kapų, o tos žvakutės mus šildė savo nepaprasta vilties liepsna Lietuvos ateičiai. Šiais metais yra kitaip.

Žvarbiam vėjui tebepučiant iš rytų, Lietuvai tebešalant ir tebekenčiant visokiausius trūkumus, stovime prie spalio 25 d. rinkimuose iškastos politinio kapo duobės. Nors valstybė tvar kosi demokratiškai ir teisiškai yra laisva, tačiau raudonus kaspinus nusiėmusiųjų iškasta duobė grąsinančiai juodojoja.

Tad, kaip Vėlinėse pridera, nurinkime valandėlei ir susimąstykime. Tada rimtai pagalvokime – kokia padėtis, kokie pavojai, kas darytina. Susigyvenkime su mintimi, kad Lietuvai dar kartą artimoje ateityje

gali reikėti keltis iš tos tamsios, šaltos duobės.

Vėl keliantis, minioms gali reikėti – pagarbiai prisimenant netolimą praeitį – kaip kad 1987 rugpjūčio 23 d. rinktis Vilniuje prie Adomo Mickevičiaus paminklo, 1988 – Vingio parke, o po to – Katedros aikštėje ar Kaune prie Laisvės statulos. Gali vėl prireikti į ankščiau leistą Kroniką panašios spaudos... Daug ką gali kraštas prarasti buvusios sovietijos naudai... Nepriklausomybės bei atstatytos Lietuvos Respublikos neprarasime, tačiau tolimesniame valstybės tvarkyme (kuris turės didelės įtakos ateičiai) gali būti nemalonių, brangiai atsieinančių ar net skaudžių posukių.

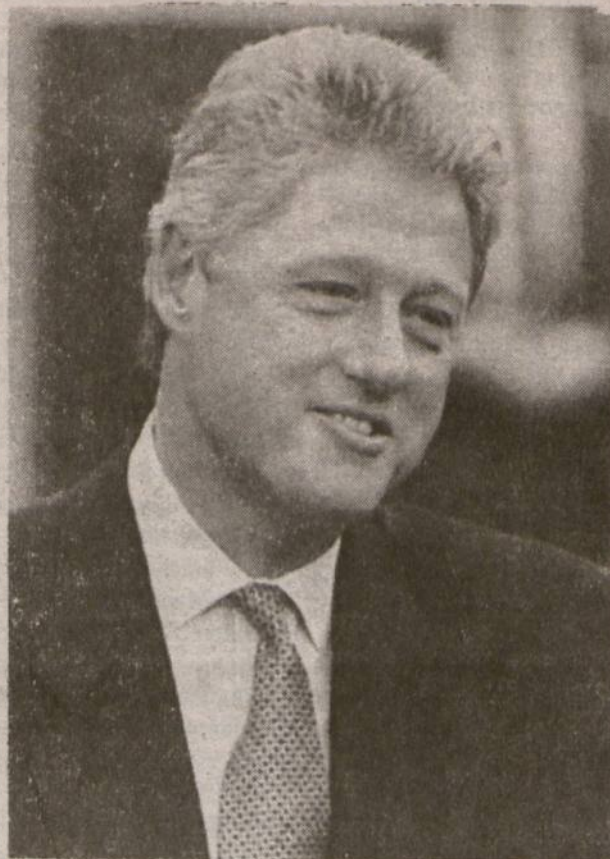
Visiškai ignoruodamas rinkimus laimėjusią LDDP partiją, tuoj po rinkimų Jelcinas padarė Lietuvai "dovaną" – suspendavo Rusijos kariuomenės atitraukimo vykdymą. Jelcino pareiģūnas Trofimovas dar prieš rinkimus viešai piršo, kad Rusija turi pasikinkyti Vakaruose pamėgtą žmogaus teisių principą ir jį išnaudoti prieš Baltijos kraštus, naikinant tų kraštų kultivuotą nuskriaustos aukos vaizdą. "Gimtajame krašte" irgi prieš rinkimus, spalio 8-14 d. numeryje rusų pulkininkas Prolovas vėbeliojo: "Mes nebeturime priešišku

(Nukelta į 7 psl.)

AT-bos pirmininką Vytautą Landsbergį (trečias iš kairės) į susitikimus Jungtinėse Tautose lydėjo (iš k.) patarėja Loreta Zakarevičienė iš Vilniaus, Lietuvos Ambasadorius JAV-bėm, Stasys Lozoraitis iš Washingtono, Lietuvos Ambasadorius JT-om Anicetas Simutis, URM-jos II-asis sekretorius Arnoldas Milukas ir apsaugininkas Dangės Širvytės nuotr.

PO 12-OS METŲ DEMOKRATAI Į BALTUOSIUS RŪMUS

Bill Clinton, Arkansas valstijos gubernatorius, daugiau kaip dvigubai surinkęs balsavimų rajonų, laimėjęs net ir Ohio valstybės balsus, lapkričio 3 d. antradienį, buvo išrinktas JAV 42-uoju prezidentu. Tuo pačiu viceprezidentu išrinktas Al Gore, iš Tennessee. Už Bill Clinton balsavo 43% balsuotojų, Bush – 38% ir Perot 19%. Skaičiuojant vadina-

mais "electoral votes" Clinton gavo 370, o Bush 168.

Atsimerant, kad senatorių ir kongresmanų demokratų yra turėję daugumą, o dabar dar ir demokratų prezidentą, todėl reikia laukti, kad valstybės valdymas, o tuo pačiu ir pasaulinė JAV politika turėtų būti darni, bus pagerinti ekonominiai krašto reikalai, dėl kurių ir G. Bushui teko pralaimėti.

Bill Clinton yra 46 metų ir save skaito, kad jis yra jaunosios kartos JAV demokratas, apdairiai ir kietai kovojęs dėl prezidentūros. Viceprezidentas Al. Gore yra dar jaunesnis – 44 metų. Jie abu yra pareiškę, kad darniai vedę išrinkimo darbų, darniai dirbsią ir Baltuose Rūmuose.

Mes norim tikėti, kad JAV prezidentas, senatas ir visas kongresas neužmirš ir Baltijos valstybių ir joms padės išeiti į pilną nepriklausomybę.

IŠ AMBASADOS WASHINGTONE

Ambasada Washingtone yra gavusi paklausimų dėl kaikiurių užsienio lietuvių kandidatūrų į naująjį seimą ir dėl jos nusistatymo šiuo klausimu.

Dėl lengvai suprantamų priežasčių, nei Ambasada nei Ambasadorius neremia jokių kandidatūrų. Visi pareiškimai, kurie sudaro įspūdį, jog iš užsienio atvykusių kandidatų dalyvavimas Lietuvos seimo rinkimuose yra Ambasadoriaus remiamas, neatitinka teisybės.

Dr. Alg. Skrinska ir dr. Vyt. Maurutis įteikia premiją Lietuvių Kultūrinio darželio pirmininkui Vincui Apaniui.

G. Juškėno nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **DABAR LIETUVOJE PLAČIAI AIŠKINAMASI – KAS KALTAS, KAD TIEK DAUG ATSTOVŲ PRAVEDĖ LDDP.** Ir prisibijoma, kad tik negautų absoliučios daugumos.

Mes jau praėjusiame numeryje pažymėjome visas priežastis. O dabar, jau pačios LDDP atstovai ginasi, kad jie planingai ir kietai dirbo, kada kitos grupės tik kalbėjo apie negeroves, bet nesiūlė joms sumažinti planų.

Pagaliau jie jau siūlo ka darysį būdami seimo daugumoje. Tik paskaitykite šį atsišaukimą:

Mieli Lietuvos Žmonės!

Nuoširdžiai dėkojame Jums už didelį pasitikėjimą, pareikštą mūsų partijos kandidatams rinkimuose į Lietuvos Respublikos Seimą. Ypač dėkojame kaimo žmonėms, jaunimui, taip pat mūsų partijos nariams, rėmėjams, visiems, kurie mus palaikė moraliai laiškais, telegramomis, telefono skambučiais, parėmė lėšomis rinkimų kampaniją, kuri vyko iš tiesų nelengvomis politinės konkurencijos sąlygomis.

Tvirtai pareiškiame, kad LDDP deputatai Lietuvos Respublikos Seime nuosekliai tęs nepriklausomos Lietuvos valstybingumo įtvirtinimo procesą.

Mes reikalausime neatidėliotinai išvesti buvusią tarybinę armiją ir atlyginti nuostolius Lietuvai.

Mes pasisakome už ūkio reformas, tačiau jas neišvengiamai teks koreguoti, siekiant kuo švelnesnių socialinių padarinių.

Nepaprastai nusmukęs gyvenimo lygis, ekonominės padėties stabilizavimas, ypač kritiška žemės ūkio būklė bus mūsų partijos deputatų dėmesio centre nuo pat pirmųjų darbo Seime dienų. Nežadėjome rinkimų kampanijoje ir dabar nežadame aukso kalnų, kaip ir anksčiau, taip ir dabar kviečiame visas politines jėgas, turinčias savo atstovų Lietuvos Seime, į didžiąją koaliciją vardan pilietinės santarvės ir Lietuvos valstybės klestėjimo. Mes neatstumsime nė vieno žmogaus, kuris dar vakar buvo mūsų oponentas, jeigu jis pozityviai dirba ir dirbs nepriklausomai Lietuvai. Raginame visus pamiršti politines ambicijas ir kviečiame bendrai dirbti. Lietuva mumis pasitikėjo ir mes neturime teisės to pasitikėjimo apvilti.

LDDP Tarybos Prezidiumas

Tas atsišaukimas jau buvo paskelbtas spalio 27 d. "Tiesoje" o parašytas tuoj balsavimams pasibaigus. Žodžiu, ir toliau dirbama iš peties, kad lapkričio 15 d., kada bus paskutinis balsavimo turas, taip pat išeitų laimėtojai.

Apie antrąjį balsavimo turą plačiau sklaitykite 4 psl. "Iš mūsų Ambasados Washingtone".

• **SPALIO 25 DIENA REFERENDUME PRIIMTA LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJA.** Už jos projektą balsavo 56, 76 procento rinkimų teisę turinčių Lietuvos Respublikos piliečių. Apie 4,5 tūkstančio balsų gauta iš užsienyje gyvenančių lietuvių.

Nuo šiol netenka galios Lietuvos Respublikos Pagrindinis Laikinasis Įstatymas, kuris faktiškai buvo pataisyta 1978 metų Lietuvos SSR Konstitucija. Įstatymai ir kiti teisiniai aktai ar jų dalys, galiojo Lietuvos Respublikos teritorijoje iki šios Konstitucijos priėmimo.

• **DAR ŠIEMET LIETUVOJE TIKIMASI SULAUKSIANT LITO.** Tai pasakė premjeras Abišala kalbėdamas per Vilniaus televiziją šimtadienio savajame poste proga.

Litas, pasak premjero, bus įvedamas: 1) galutinai su tvarkius tarpvalstybinius atsiskaitymus su buvusiomis SSRS-respublikomis; 2) pažabojus kainų augimą, stabilizavus infliacijos tempus ir išlaikant juos Lietuvos Respublikos ekonominės politikos memorandume numatytoje ribose (memorandumas rugpjūčio mėnesį įteiktas Tarptautiniam valiutos fondui ir po to gautas lengvatinis 82 milijonų dolerių kreditas litui stabilizuoti); 3) surengulius tarptautinės prekybos mokėjimų balansą.

Aleksandras Abišala sakė, kad visos teisėtu būdu įgytos laikinųjų pinigų – talonų sumos bus keičiamos vienodu santykiu.

• **LIETUVOS AIDE RAŠOMA.** Spalio 21 d. TV laidoje opozicijos lyderis Algirdas Brazauskas į žiūrovės klausimą, kiek jis turi namų, atsakė, kad tik viena butą. O kai kitą dieną Vilniaus kioskuose turėjo pasirodyti naujai pradėto leisti iliustruoto žurnalo. "Veido" 2-as numeris, jis nepasirodė, nes buvo areštuotas. Dirvos redakcija ta numerį gavo. Jame atspausa visa eilė gražių vilų, prie upių ir ežerų, kuriose gyvena A. Brazausko vaikai, jų tėvo rūpesčiu pastatytose.

• **PRADĖTA RŪPINTIS, KAD LIETUVOJE BEVEIK REGULIARIAI IŠEINA NUO 15 IKI 20 ERO TINIO IR PARNOGRAFINIO PŪBŪDŽIO LEIDINIŲ.** Jie menkai, o kai kurie visiškai nekontroliuojami, daugiausia platinami jaunimo tarpe. Beveik nekontroliuojami ir video salionai, kuriuose parnografija beveik klesti.

• **BUVUSIOSE KGB PATALPOSE VILNIUJE ATIDARYTAS GENOCIDO AUKŲ MUZIEJUS.** Jame rodoma dar nedaug eksponatų, nes kiti renkami, rūšiuojami.

Buvęs politinis kalinyš Balys Gajauskas, dabar vadovaujantis Aukščiausiosios Tarybos komisijai KGB veiklai tirti, žurnalistams rodė daugiausia KGB požemius. Mažutės,

RUSIJOS PREZIDENTAS BORIS JELCINAS spalio 27 d. uždraudė veikti naujai suorganizuotam nacionaliniam Išgelbėjimo Frontui, siekiančiam nuvers ti Jelcino vyriausybę. Pasak prezidento, Frontas, suformuotas iš neatgailaujančių komunistų bei dešiniojo sparno ultra-nacionalistų, sudaro rimtą grėsmę Rusijai ir todėl vyriausybė turi jį uždaryti dar prieš tai, kai Frontas bus įregistruotas kaip oficiali politinė partija.

Rytojaus dieną Jelcinas įsakė išformuoti iš 5,000 narių sudaryta ginkluotą vadinamąją "Kardinolo gvardiją", kurią suformavo jo įtakingas varžovas, parlamento pirmininkas Ruslan Khasbulatov'as.

Nacionalinio Išgelbėjimo Fronto vadai, pasiryžę pašalinti Jelciną iš valdžios, teigia, kad jie savo veiklą jau pogrindyje tęs ir tada, jei draudimas viešai veikti tikrai įsigalios. Interfax naujienų agentūra pranešė, jog Jelcinas įsaką, uždrausdžiantį Fronto veiklą, pasirašė spalio 27 d.

Spalio 29 d. Jelcinas paskelbė kita įsaką, kuriuo suspenduojamas Rusijos kariuomenės išvedimas iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos (jis turėjo būti baigtas kitais metais), iškilus susirūpinimui dėl tose valstybėse gyvenančių rusų teisių pažeidinėjimo.

Šis įsakas nepriklausomose Baltijos valstybėse, kaip pranešė pasaulio informacijos šaltiniai, buvo pasitiktas su nusivylimu ir pykčiu. Įsakas taip pat iššaukė susirūpinimą Vakaruose, kur iskiilo abejonės dėl pagalbos Rusijai ateityje. NATO santarvės vyriausioji būstinė Briuselyje ragino Rusiją neatidėlioti savo kariuomenės išvedimo, nežiūrint to, kad trūksta patalpų sugrįžusiems kariams apgyvendinti.

Washingtono Valstybės departamentas pareiškė, jog Jelcino įsakas esąs "nuyliantis" ir kad Rusijos kariuomenės išvedimo vėlavimas gali pavojaun pastatyti JAV-ybių teikiamą pagalbą Maskvai.

Į Jelcino įsaką Baltijos valstybėse buvo žiūrima kaip į Rusijos prezidento pastangas nuraminti nepatenkintus Rusijos karininkus ir taip pat didėjančių ru-

tamsios ir šaltos kameros būdavo prigrūstos žmonių. Vienos kameros sienos, lubos ir grindys išklotos guma: čia mušdavo kalinius.

Balys Gajauskas šių mamų požemyje kalėjo 1976 metais, po to buvo nuteistas 25 metams lagerių. Jis sakė, kad surasta mažiausiai 40 tūkstančių politinių kalinių bylų. Daugelio jų keliai į Sibirą prasidėjo iš šito namo Gedimino (pokario laikais Stalino, o iki atgimimo laikų – Lenino) prospekto. Politinių kalinių bylos ir kiti sovietų nusikaltimus liudijantys dokumentai laikomi irgi šiame pastate.

EUROPOJE IR PASAULYJE

sų nepasitenkinimą dėl elgesio su jais ypač Latvijoje ir Estijoje.

REUTERIO ŽINIŲ AGENTŪRA pranešė, kad spalio 28 d. iš Lenkijos pasitraukė paskutiniai Rusijos kariuomenės kovos daliniai ir tuo baigėsi beveik pusę šimtmečio trukęs jų buvimas, kuris stiprino Maskvos politinį ir karinį dominavimą toje šalyje. Lenkijoje iki šių metų pabaigos dar pasiliks apie 6,000 ryšių ir transporto daliniais priklausančių kareivių, kurie padės Rusijos armijai evakuotis iš buvusios komunistinės Rytų Vokietijos. Nuo to laiko, kai Rytų Europoje 1989 ir 1990 m. sugriuvo komunistinė santvarka, buv. Sovietų Sąjungos karinės pajėgos jau pasitraukė iš Vengrijos, Čekoslovakijos, o nuo spalio 28 d. ir iš Lenkijos. Iš buv. Rytų Vokietijos teritorijos jos turi visai išeiti 1994 metais.

SLAPTO 1939 M. PASIRAŠYTO DOKUMENTO tarp nacistinės Vokietijos ir Sovietų Sąjungos originali versija rasta buv. sovietinės komunistų partijos archyve. Devynių surastų dokumentų tarpe, kaip pareiškė archyvo direktorius generolas Dmitri Volkogonov, yra ir sutartis, žinoma Molotovo-Ribbentropo sandėrio vardu. Tai pasirašytas susitarimas tarp abiejų valstybių užsienio reikalų ministerių Molotovo ir Ribbentropo, kuriuo juodu padalino Rytų Europą į Sovietų Sąjungos ir nacistinės Vokietijos įtakų sferas ir paruošė kelią Vokietijos invazijai į Lenkiją 1939 m. rugsėjo mėn.

Šiuo paktu, sovietams daug metų slepianč, kad jie tokio dokumento neturi savo archyvuose, buvo padėtas pagrindas Stalinui aneksuoti Lietuvą, Latviją ir Estiją.

KA GALVOJA APIE LIETUVOJE vykusių rinkimų rezultatus lietuviai, ši kartą dr. L. Kriaučeliūno šefuojamo priešpiečių pokalbių klubo Chicagoje nariai – žurnalistai? Jų pareikštos mintys užrašytos spalio 29 d. Varšuvos restorane, kai

dar oficialūs rinkimų rezultatai nebuvo paskelbti.

Dr. Leonas Kriaučeliūnas: Mes, išeivija, esame labai nustebinti ir net pri-trenkti tokiais balsavimo rezultatais. Suprantama, sunki ekonominė padėtis ir daug kitokių negerovių sleigia Lietuvą, bet kaip galima užmiršti netolimą praeitį, skaudžią 50-ties metų okupaciją, žudymus, kankinimus, trėmimus, kančias amžino išalo žemėje, prie Lieptavo jūros ir t.t., ir vėl susigrąžinti į valdžią buvusius komunistus. Bet įvyko rinkimai, tauta pasirinko tą kelią ir netolima ateitis parodys, ar teisingu keliu einama. Mes, išeiviai, nieko negalėsime tuo metu daryti, tik laukti, stebėti ir atitinkamai derinti mūsų veiklą.

Antanas Juodvalkis: Blogai! Tauta nepriaugusi prieš savarankiško gyvenimo. Teisingai yra sakoma, kad lietuviai yra kumečių tauta, turi kas nors ją valdyti nuo pat Liublino unijos laikų. Taip ir įvyko: okupacijos, lenkai, paskiau rusai ir taip toliau.

Prel. Juozas Prunskis: Mano nuomone, dabar Lietuva turės nemažai rūpesčių dėl to, kad susidaro pavojus dėl investicijų iš Vakarų, kadangi čia pasitikėjimas trupučiuką gali būti su svyravęs. Tai man rodos, kad labai daug priklausys nuo partijos, kuri daugumą laimėjo, kaip ji mokės koalicijoje dirbti, įtraukti ir kitas jėgas, respektuoti religiją, respektuoti lietuvių tautinę nepriklausomybę, neįsijungti į sąjungą su Maskva, išlaikyti savarankiškumą, nepriklausomybę ir kad tą būtų galima akcentuoti net užsienyje.

Mečys Valiukėnas: Sunku kalbėti apie Lietuvą toli nuo jos esant ir daug metų nesant joje. Man atrodo, kad tauta pirmuoju ėjimu buvo labai entuziastiška, kadangi manė, lyg bus mana iš dangaus, kai pati valstybė egzistuos. Ir kai praktiškai pradėjo valstybė kaip valstybė egzistuoti, susidarė tiek daug kliūčių, kad valdantieji nesuprato jų, padarė daug klaidų, o valdomieji laukė ko nors ir nusi-vylė. Ir dėl to pradėjo žiūrėti į praeitį ir lyginti su dabartimi. Tokius rezultatus ir gavom.

Juozas Žygas: Nesu labai nusivylęs už tai, kad tikėjausi Sąjūdžio pralaimėjimo. Tik nesitikėjau, kad tokiu dideliu rezultatu pralaimės.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC.
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

VISTIK GALIMA LIETUVAI PADĖTI

Juozas Žygas

Ir tai be jokios rizikos, kad ta pagalba ne ten nueis, arba į Gariūnų rinką atsi-durs. Po pradinio džiaugsmo ir išeivijos pastangų, kuo nors Lietuvei padėti. Galima jausti pagrįstas nusivylimas. Kadangi, anoje pusėje, viskas kaip į siena atsimuša. Biurokratai nepajudinami ir savo pozicijas vieningai gina. Jiems į talką Aukščiausioji taryba atėjo ir visokių užtvarų pridarė. Kad tik išeivija su dolerių maišiuokais neatskubėtų ir "Lietuvėlės neišpirktų". Visai užmiršdami, kad išeivija su maistu, vaistais, rūbais ir kitomis gėrybėmis teskubėjo. Sąjūdis, kitos besisteigiančios organizacijos ir redakcijos kompiuterių pageidavo. Ir beveik visos juos gavo. Paskui "faksų" eilė atėjo. Žinoma, buvo vienas kitas, kurie iš to pasipelnę tenorėjo. Tie yra visiems žinomi, kadan-gi skelbimus ir jų pasiūlas mes matėme.

Bet dabar ne apie tai norėčiau čia rašyti. Yra būdas, kaip mes galime Lietuvai labai efektyviai padėti, visai neturėdami jokių reikalų su biurokratais, muitininkais, mafiozais ar Gariūnų spekuliantais. Be to, į šią pagalbą ir amerikiečius galime įjungti. Už kiekvieną mūsų visuomenės idėją dolerį, amerikiečių įstaigos prisidėtų su dešimtimi ar gal net dvidešimtimi dolerių. Taigi, patys savų kišenių iki dugno neištuštinę, galime labai daug ką padaryti.

Čia nebūtų reikalas su kokiais nors "rakietieriais", kurie kokia nors spekuliacija darytų ir vėliau iš to uždirbtų. Bet su rimtomis medicinos institucijomis, kurios nemokamai gydo – beveik nepagydomus vaikus. Tad tereikia tik tuos kontaktus palaikyti ir visas galimybes išnaudoti.

Į šių nelaimingų vaikų gydymą yra įsijungusi Shriners organizacija. Kurios ligoninėse komplikotos operacijos ir pooperacinis gydymas yra atliekamas. Jie neapsiima gydyti sergančius bet kuriomis ligo-mis. Jų specialybė yra tvar kymas įvairių kaulų nenormalumų, pagrinde sąryšyje su nugarkaulio iškrypimais (scoliosis). Taip pat rankų-kojų nenormalumai, bei nudėgimas.

Parenkami gydymui tokie vaikai, kuriems yra galimybė išgyti, bet kurių gyvenimuose kraštuose nėra galimybės, tokias operacijas atlikti. Amerikoje yra tokie įrengimai ir priemonės, kurių neišvystę kraštai neturi. Bet, kaip žinome, tie geri mediciniški patarnavimai yra labai brangūs. Tokių komplikuo-tų stuburo operacijų atlikimas ir pooperacinis gydymas, greičiausiai sukūsi apie 100,000 dol.

Jeigu mes sugebėtume per metus, bent dešimčiai vaikų padėti. Tai jau būtų milijono dol. parama, kurios nerteiktų iš mūsų kišenių imti. Ir mes matytume aiškius rezultatus, kuomet pakrypęs vaikas, būtų: "tiesus, kaip cvekas" ("vinis" – vieno išgydyto vaiko – tėvo žodžiais).

Šiai programai organizuoti, prie LB-nės socialinės tarybos yra suorganizuota "Lietuvos vaikų viltis". Kuri ir rūpinasi šiais reikalais. Vaikų atrinkimas (atlieka daktarai Lietuvoje), dokumentų tvarkymas, transportacija, jų priežiūra iki priėmimo į ligoninę ir po to, pareikalauja daug įtempto ir pastovaus darbo. Tad čia nebeužtenka vien tik savanorių talkos. Be to, ligoninės reikalauja, kad vaikus lydėtų vienas iš jų tėvų. Tad ir jų transportacija ir priežiūra reikia pasirūpinti. Normaliai, toks gy

Giminės ir draugai prie supilamo naujo a.a. Antano Diržio kapo. Kalba J. P. Lenkaitis

SU VYRESNIU KOLEGA ATSISVEIKINANT

(Dr. Jono Lenkaitio žodis prie A. Diržio karsto)

Susirinkome paskutiniam atsisveikinimui su velioniu Antanu taip pat išreikšti jam pagarbą ir lietuvišką padėką už nenuilstamą jo darbą, pastangas, ryžtą visą gyvenimo laikotarpį dirbusį Lietuvos gerovei. Niekam ir niekada nereikėjo jo raginti imtis darbo. Priešingai, jis skatino kitus jungtis į visuomeninę veiklą ir tuom kelti visų lietuvių gerbūvį. Jo organizaciniai sugebėjimai, pramatyti tikslai ir užsimojimai uždegdavo kitus, ypač už jį jaunesniuosius.

Lietuvai ir lietuvių tautai dar jaučiant pirmojo didžiojo karo metu padarytų skriaudų neužgijusias žaiz-

dymas užtrunka trejetą mėnesių, o kai kuriais atvejais ir žymiai ilgiau. Per gydymo laiką, tėvams ir vaikams reikia turėti vietą gyventi, duoti visą aprūpinimą, o dažnai ir rūbus (sezoniui keičiantis) parūpinti. Maziems vaikams reikia ir vieno kito žaislo. Ir daug ko reikia!

Gera, kad Chicagoje yra Seklyčia ir netoliese jos "Lietuvos Dukterų nameliai". Tad šiuo metu reikalingos patalpos atsiranda. Taip pat gerai, kad yra gailingų žmonių, kurie rūpinasi, lanko, prižiūri ir vežioja.

"Lietuvos vaikų viltis" susiorganizavo maždaug prieš pusantų metų. Iš pradžių reikėjo sudaryti veiklos planą, suorganizuoti branduolį, užmegzti ryšius su Lietuva ir Shriners ligoninėmis. O rezultatai jau matosi ryškūs, būtent: 6 vaikai po sėkmingų operacijų ir gydymo jau į Lietuvą sugrįžo. Šiuo metu yra 8 vaikai su motinomis, kurių gydymas jau pradėtas. Ir 10-ties vaikų dokumentai yra tvarkomi. Dėl informacijų:

Lietuvos Vaikų Viltis,
2711 W. 71 St.
Chicago, IL. 60629.

das, velionio visuomeninius sugebėjimus pirmieji pastebėjo Rokiškio gimnazijos mokytojai. 1926 metais baigęs gimnaziją ir atvykęs į Kauną studijuoti, pasijutęs platesniuose veikimo laukuose, tuoj įsijungė į akademinę veiklą.

Teologijos ir Filosofijos mokslų studijos jo nepatenkino, todėl juos baigęs stojo į teisių fakultetą studijuoti teisę, kurią baigė 1934 metais.

Atlikęs privalomą kandidatavimo laiką Lietuvos Respublikos Vyriausiojo Tribunolo įstaigoje, tuoj buvo paskirtas teisėju. Dar nespėjęs apsiprasti naujose pareigose buvo grąžintas į teisingumo ministeriją, šį kartą jau departamento direktoriaus pareigoms. Tose pareigose išbuvo ligi sovietų okupacijos. Sovietų tuoj buvo suimtas ir kalintas Kauno sunkiųjų darbų kalėjime ligi 1941 metų birželio 23-čios dienos, sovietų – vokiečių karo pradžios.

Studijavimo metu aktyviai veikė studentų tarpe, Korporacijos Neo-Lithuania ribose, o mokslus baigus, Lietuvos vyriausybei paskyrus eiti atsakingas pareigas, jam atsivėrė nauji ir platūs visuomeninės veiklos dirvonai. Pasiskolinant ir pakartojant kito garbingo rokiškėno, Tumo – Vaižganto, prisipažinimą įsijungus į Vilties draugiją, kad jis, Vaižgantas, "pavirto savosios, lietuviškosios veiklos tarnu". Tokiu tarnu buvo ir velionis Antanas. Jam rūpėjo lietuviškasis kaimas, lietuvis ūkininkas, pradžios mokyklų padėtis ir būsimųjų jaunųjų ūkininkų švietimas, kad jau vaikystėje suprastų tautinę lietuviškąją reikšmę. Jis uoliai rėmė Korporacijos Neo – Lithuania įsteigtą, moksleiviams ir kaimo jaunimui skirtą "Jaunosios Lietuvos" sąjungą.

Dvasioje velionis buvo

Viltininkas, t.y. 1907 metais Vilniuje įkurtos Vilties draugijos įkūrėjų idėjų ir tikslų puoselėtojas, kurių užsimojimai buvo "telkti ir veikti tautines pajėgas į tokią formą, kad neprieštarautų kitų lietuviškų organizacijų veikimui". Tų idėjų pasėkoje velionis daug rašė lietuviškoje spaudoje tautinės veiklos temomis keldamas tautinį supratimą, o tremtyje nutautėjimo žala.

Karo veiksmų nublokštas į Pietų Ameriką, Venecueloje, suorganizavo ten buvusius ir naujai atvykusius lietuvius į vieną bendriją.

1958 metais buvo lemta jam atvykti į Ameriką ir apsigyventi New Yorke. Čia rado nesenai atkurtą Korporaciją Neo-Lithuania ir nedelsdamas įsijungė į korporacijos veiklą. Jo pastangomis buvo atkurta Filisterių sąjunga ir teisininkų draugija, kurioms jis ir vadovavo.

Korporacijos 44 metų veiklai atžymėti ėmėsi iniciatyvos sudaryti bendradarbių – talkininkų grupę, parengti ir išleisti korporacijos metraštį, apimančią visą 44 metų korporacijos veiklą. Leidinys išėjo 1964 metais.

New Yorke veikusios organizacijos tuoj atpažino jo savybes, mokantį prasmingai ir išsamiai kalbėti, kvietė jį paskaitoms, kurias jis nesididžiudamas skaitydavo.

Įsukūrus lietuviškajai radijo programai jis buvo "Laisvės Žiburio" klubo pirmininku ir vyriausių lėšų telkėju.

Valandomis reikėtų kalbėti apie velionies nuveiktus darbus ir vistiek negalima būtų viską išskaityti.

Tą uždavinį atlikti teks jo vienlaikiams kolegoms.

Telieka sekti jo pavyzdžiu puoselėjant lietuvių tautines mintis ir idėjas.

Skaudžiame liūdesyje tenka tikrai guostis, kad jis sulaukė Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo ir Lietuvos Respublikos atkūrimo.

IŠ MŪSŲ AMBASADOS WASHINGTONE

PANEIGIAMĖ GANDAI

Ryšium su kilusiais gaudais esą ambasadorius Stasys Lozoraitis noris apleisti savo postą Washington, pažymima, kad jie yra visiškai nepagrįsti.

ATVYKSTA MINISTERIS PIRMININKAS

Š.m. lapkr. mėn. 10 d., i Washingtoną atvyksta Lietuvos Ministras pirmininkas Aleksandras Abišala su žmona. Kelių dienų laikotarpio jam yra rengiami susitikimai Valstybės Departamente, kitose Federalinėse įstaigose, Pasauliniame banke, Tarptautiniame Valiutos Fonde ir kitur.

Šia proga Ministras pirmininkas aplankys Philadelphia lietuvius ir, jei laikas leis, kitas artimas mūsų tautiečių kolonijas.

Informaciją apie p. A. Abišalą apsilankymą bus galima gauti Lietuvos Ambasadoje Washington. (202 234 58 60).

ANTRASIS RINKIMŲ I LIETUVOS SEIMĄ TURAS

Vyriausioji rinkimų komisija patvirtino š.m. spalio mėn. 25 dienos Seimo rinkimų rezultatus. I Lietuvos Seimą išrinkta 80 deputatų. Iš jų 44 mandatai atiteko LDDP, 18 – Sąjūdžio koalicijai, 10 – jungtiniam Krikščionių demokratų, Demokratių partijų bei Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos blokui, socialdemokratių partijai – 5 mandatai, Lenkų sąjungai – 3.

Š.m. lapkričio mėn. 15 dieną įvyks antrasis rinkimų i Lietuvos Seimą turas. Iš septynišiasdeimt vienos rinkiminės apygardos pakartotiniai rinkimai vyks šešiasdešimt vienoje rinkiminėje apygardoje: imtinai nuo 1-osios iki 25-osios; nuo 27-osios iki 29-osios; nuo 31-osios iki 40-osios; 42-ojoje; 45-tojoje; nuo 47-osios iki 51-osios; 54-ojo-

je; 55-ojoje; 57-ojoje ir 58-ojoje bei nuo 60-osios iki 71-osios.

Lietuvos Ambasada Washington išsiuntė visiems balsuotojams, kurie priklauso vienai iš pakartotinio balsavimo apygardų, balsavimo biuletenius, kuriuos prašo grąžinti ne vėliau kaip š.m. lapkričio 12 dieną (tokia turi būti pašto antspaudos data).

VYTAUTO KERNAGIO KONCERTAS AMBASADOJE

Š.m. spalio mėn. 31 d., Lietuvos Ambasadoje Washington koncertavo vienas populiariausių estrados dainininkų Vytautas Kernagis. Jo pasiklausyti susirinko didelis būrys Washington ir Baltimorės lietuvių su vaikais. Visi su tiku svečių nepaprastai šiltais, su plojimais jo dideliu repertuarui.

Programa, kurią pats autorius pavadino "IR MAŽIEMS IR DIDELIEMS" visus sužavėjo dideliu originalumu. Ji dar kartą iškelė šio menininko didelius gabumus ir jo talentą komunistuoti su labai įvairia publika.

Koncerto techninę dalį sumaniai tvarkė garso operatorius Mindaugas Šadukis.

AMERIKOS SOJOS RUPINIAI PASIEKS LIETUVĄ

Lietuvos Ambasada praneša, kad i Klaipėdą netrukus atplauks pirmasis iš trijų laivų su sojos rupiniais, kuriuos Lietuva nupirko iš Amerikos lengvatinėmis sąlygomis.

Numatoma, kad lapkričio 6 d. Aurora Pearl laivas su daugiau kaip 11 tūkst. tančių metrinų tonų sojos rupinių bus Klaipėdos uoste. Antrasis laivas turėtų Lietuvą pasiekti lapkričio viduryje, trečiasis – iki šių metų galo. Iš viso Lietuva gaus daugiau kaip 44.000 metrinų tonų sojos rupinių.

Gydytojų Draugijos sekretorius dr. J. Šonta skaito premijos aktą. Greta sėdi kun. G. Kijauskas, Gydytojų Draugijos pirm. A. Skrinska ir V. Apanius. G. Juškėno nuotr.

Šiais metais JAV Žemės ūkio departamentas Lietuvai yra paskyręs 10 milijonų dolerių kreditą, iš kurio sumokėta už minėtuosius sojos rupinius bei dalis pervežimo išlaidų.

ANTANAS DUNDZILA –DIRVOS AKTYVIAUSIAS BENDRADARBIS

kaip Dirvai pranešė komisijos narys Mečys Valiukėnas, vėl laimėjo novelės konkursą.

Apie tai plačiau parašysime kitam Dirvos numerioje, gavę komisijos aktą.

NAUJOJI VILTIS VĖL ATGYJA

Dr. A. Budreckis Boston, Mass. ALT Sąjungos ir Korp. Neo-Lithuania vyr. valdybos pakviestas mielai sutiko būti "Naujosios Vilties" vyr. redaktoriumi. I redakcinę kolegiją įeina žurnalistas Antanas Juodvalkis ir ALT Sąjungos pirmininkas Dr. L. Kriaučiailūnas.

Pirmas posėdis įvyksta lapkričio 14 dieną Chicagoje, i kurį atvyksta ir vyr. redaktorius Dr. A. Budreckis. Posėdyje dalyvaus ir "Naujosios Vilties" administratorius Oskaras Kreimeris.

MOTERŲ RANKDARBIŲ PARODA įvyks gruodžio 5-6 dienomis lietuvių cent- re, Lemonte.

Moterys maloniai kviečiamos prisidėti savo rankų darbais. Dėl informacijų skambinti Irenai Kriaučiailūnienei tel. 708-301-8183.

PADĖKA

A.† A.

JUOZAS NAUJOKAITIS

Atvykęs iš Vokietijos gyveno Kanadoje, iš Kanados persikėlė nuolatiniame gyvenime i JAV-bes, vedė Jadvygą Bugvilaitę, buv. Galinienę, mirė ir iškeliavo amžinam poilsiui 1992 m. spalio 5 d., palaidotas Visų Sielų kapinėse spalio 10 d.

Kelias paskutines savaites labai sunkiai sirgo: buvo netekęs regėjimo, kūno judesių ir be pagalbos negalėjo jau vaikščioti ir dėl nežinomų priežasčių negalėjo praryti maisto – net vandens. Gyvybė buvo palaikoma duodant skystimą per veną (IV). Taip pat buvo sutrikęs ir kvėpavimas ir buvo duodamas deguonis. Iki paskutinių dienų labai mėgo lietuvišką radio valandėlę, ypač jam patiko Naujelio daina "Kur lygūs laukai..." ir kitos.

Dėkojame Dievo Motinos parapijos klebonui kun. Gediminui Kijauskui už pravėdimą religinio atsisveikinimo Jokūbauskų koplyčioje, už gedulingą šv. Mišių atlikimą bažnyčioje už turinga pamokslą ir palydėjimą mūsų brolio Juozo i Visų Sielų kapines.

Reiškiame padėką vargonininkei Reginei Brazaitienei už parinkimą religinės muzikos jai pačiai giedant Dievo Motinos bažnyčioje per šv. Mišias.

Dėkojame mūsų svainiui Viktorui Mariūnui už suorganizuotą ir gražiai pravestą atsisveikinimą su velioniu Juozu ir pasakymą kalbos apie velionio gyvenimą ir darbus.

Taip pat dėkojame už tartus žodžius ir užuojautas Jurgiui Malskiui – pensininkų klubo vardu, Steponui Butrimui – atsargos karių Ramovėnų vardu ir Romui Apanavičiui – Bendruomenės vardu.

Dėkojame visiems, kurie puikiomis gėlėmis papuošė a.a. Juozo karstą, pareiškė užuojautas žodžiu, ar laiškais ir už aukas šv. Mišioms.

Taip pat dėkojame karsto nešėjams.

Dėkojame Jakubui & Son laidotuvių namų direktoriams, ypatingai Kenn E. Schmidt už ypatingą rūpestingumą, patarnavimą koplyčioje, kapinėse ir už visus naudingus patarimus.

Žmona Jadvyga, brolis Jonas,
Sesuo Marija Mariūnienė ir jos šeima
bei kiti artimieji mūsų giminės.

Ohio gydytojų metinio susirinkimo pietas.

G. Juškėno nuotr.

A. A.

ELENAI STEMPUŽIENEI

mirus, sūnui ŠARŪNUI su šeima, seseriai ALEKSANDRAI KAZĖNIENEI ir visiems artimiesiems giliausią užuojautą reiškiamo

Antanina ir Pranas Petraičiai

Florida

NAUJA AMERIKIEČIŲ KNYGA APIE LIETUVĄ

Bronius Juodelis

Amerikiečių Lerner Publications Company, Geography Department, 241 First Avenue North, Minneapolis, Minnesota, 5540, šiais metais išleido kreidiniame popieryje, kietais viršeliais labai puošnią 56 puslapių su 52 spalvotom nuotraukom schemomis ir žemėlapiams knygą, pavadintą "Lithuania". Leidinys sugrupuotas į keturis skyrius: Lietuvos kraštas ir žmonės, Lietuvos istorijos bruožai, Lietuvos ekonominis gyvenimas ir Lietuvos žvilgsnis į ateitį.

Ižanginiame straipsnyje trumpai minima Sovietų Sąjunga, kuri 1940 metais okupavo Lietuvą. Po 50 metų, sugriuvus Sovietų Sąjungai, 1990 m. kovo mėnesį Lietuva paskelbė nepriklausomybės atstatymą ir 1991 m. rugsėjo mėnesį ji buvo priimta į Jungtines Tautas.

Aprašant Lietuvos kraštą ir žmones, nuotraukose parodoma gamta, didieji miestai, bažnyčios, sinagogos Vilniuje ir Kryžių kalnas. Minimi tautiniai festivaliai, religijos persekiojimas ir rezistencija. Trumpai aprašomas švietimas ir sveikatos apsauga.

"Lithuania's story" skyriuje duodama trumpa lietuvių tautos istorija, nurodant, kad lietuvių kalba yra Sanskrito ir kilmė yra iš Azijos, senosios Indijos. Knygoje paminėti šimtmečių karai su kryžiuočių ordinu ir kitais plėšriais kaimynais, Lietuvos kunigaikštystės žemės išplečiant nuo Baltijos iki Juodosios jūros Vytauto Didžiojo valdymo metu. Minimi didieji Lietuvos kunigaikščiai: Mindaugas (nerašoma, kad jis buvo pirmas Lietuvos karalius), Gediminas ir Vytautas. Kiti nepaminti. Jogaila minimas kaip Lenkijos karalius, jo atliktas Lietuvos ir Lenkijos sujungimas, Liublino unija, Lietuvos sumenkėjimas ir jos padalinimas. Duodami ir trys 18-jo šimtmečio Lietuvos žemėlapiai.

Minima Rusijos carų okupacija, Lietuvos rusifikacija su Muravjovu, nesėkmingi lietuvių sukilimai ir I-jo pasaulinio karo pabaigoje, 1918 metais Lietuvos valstybės atkūrimas ir nepriklausomybės paskelbimas. Knygoje įdėtas Lietuvos herbas ir jos pirmojo preziden-

to Antano Smetonos portretas. Aprašomas ir Molotovo-Ribbentropo paktas, vokiečių okupacija, antroji Sovietų Sąjungos okupacija, rezistencija, masinės lietuvių deportacijos į Sibirą, genocidas ir Lietuvos ūkio bei pramonės integracija į Sovietų Sąjungos sistemą. Minima ir M Gorbachiovo "glasnost" ir "perestroika" era, atidariusi duris Lietuvos nepriklausomybės atstatymui.

"Making a living in Lithuania" skyrelyje trumpai rašoma apie sovietizuotą Lietuvos žemės ūkį, pramonę, atominę jėgainę, prekybą ir finansus, duodant gamybinį Lietuvos žemėlapi.

"What's next for Lithuania?" skyrelyje nurodomos Lietuvos pastangos išlikti nepriklausoma valstybe, at-

statyti žmogaus nuosavybės, privačios ekonomijos teises, atstatyti santvarką pagal vakarų demokratines valstybes.

"Glossary" skyrelyje paaiškinti žodžiai, sąvokos ar pavadinimai nevisada žinomi angliškai skaitantiems. Knyga redagavo Mary M. Rodgers, Tam Streissguth, Coleen Sexton, padedant dr. Craig Zum Brunnen, Karen Širvaitis, Diana B. Vidutis ir Lietuvos ambasada Washington. Prie knygos iliustravime prisidėjo ir Lituanistikos tyrimų ir studijų centras Chicagoje su daugeliu nuotraukų, kurių 5 panaudotos knygoje.

Atrodo, kad leidinys skirtas skubančiam, eiliniam skaitytojui bibliotekoje, ar žinių papildymui geografijos pamokoje. Jis persiauras geresniam Lietuvos pažinimui. Kaina nepažymėta.

VYTAUTAS K. JONYNAS "KELIONĖJE"

"Vaga" Vilniuje 1991 m. išleido puošnią knygą – "Kelionė". Joje rašoma, jog tai "Eseistinė apybraiža apie žymų lietuvių išcivijos grafiką, vitražo meistrą, skulptorių V.K. Jonyną". Autorius yra Tomas Sakalauskas. Sakoma: "autorius ryškina tiek racionaliausius, tiek jausminius V. K. Jonyno prigimties pradus; sudėtinga, įvykiais ir kūryba turtinga dailininko biografiją apibendrina kelionės įvaizdžiu".

Knygą skaitant neatstoja mintis, jog ir pačiam dailininkui skirtina nemažai autorystės. Be paties V.K. Jonyno pagalbos kad ir gabiausias biografas nepajėgtų surinkti tiek gyvenimo ir kūrybos detalių, kiek jų knygoj aprašyta ar tik paminėta. Be to ir tekste skirtingu šriftu pabrėžiama, kad Tomo Sakalausko parašyta, o kas dailininko Jonyno papasakota, ar kokie senų laikų spaudos raštai biografui duoti.

Toks dailininko ir biografo bendradarbiavimas praturtino knygą. Joje apstu dailės darbų reprodukcijų, asmeninių, šeimos ir artimųjų žmonių fotografijų. Per 60 metų esąs susidaręs "darbų kalnas". Minima 600 kūrinių, bet tai ne viskas. Nemaža kūrinių, ypač piešinių, eskizų, akvarelių, išsiskleidę po privačias kolekcijas. Tie į darbų sąrašą

neįrašyti, neatsekta, kur jie dabar. Knygoje kūrinių sąrašas, pradedant 1924 m., baigiant 1988 m., užima 21 puslapį.

Dailininko kelionė prasideda pasakojimais apie vaikystę Lauckaimyje. Toliau eina tarpsniais: Kaunas, Paryžius, Kaunas, Kelionė į nežinią, Kaunas, Freiburgas, Niujorkas. Vienas knygos skyrius pavadintas "Kelionė į save".

Paliestas ir politikos "menas". Laiške Pauliui Galaunei šitaip rašyta: "Apie save ką gi galėčiau pasakyti? Pirmiausia, "užrūstinau" politikierius Amerikoje, kad nepapūčiau į jų dideles. Mat "Gimtajame krašte" per palankiai atsiliepiu apie dabartinės Lietuvos išorę..."

Toliau "politikavimą" tęsdamas dailininkas baigia: "Na ir kolioja mane! Kai kurios organizacijos atsisako organizuoti parodas, nepriima darbų į parodas ir t.t., ir t.t. Spauda lietuvių ignoruoja mano buvimą ir veiklą. Pasirodo, kad tėvynės meilė yra užgintas vaisius".

Laiškas iš New York siųstas 1984 m. Tada Lietuvoje liepta melą tiesa vadinti. Žodis "tėvynė" buvo išstumtas iš raštijos. Jo vietoj peršami "gimtas kraštas", "tėviškė", "kilimo vieta". Juk tik sovietų sąjungai buvo palikta garbė tėvyne

Muzikai ir dainininkai Vytas Šiškauskas (kairėje) ir Alvydas Blinstrubas, kurie Chicagoje išleido naują populiarios muzikos kasetę.

NAUJA LIETUVIŠKOS MUZIKOS KASETĖ

Du iš Vilniaus atvykę muzikai ir dainininkai Alvydas Blinstrubas ir Vytautas Šiškauskas dabar apsigyvenę Chicagoje, turi sudarę muzikinį vienetą, kurį pavadino "Melodijos" vardu. Šis ansamblukas prava-

ladintis ir tai ne kokia paprasta, bet "socializmo tėvynė".

Tačiau ir šiuo atveju, lyg patarlė – nėra to blogo, kas neišėitų į gerą. Dailininko Jonyno kelionės knyga baigiama aprašymu, kaip išcivijoje skriaustam dailininkui buvo dosni komunistinė valdžia. Ištraukėlė: "...į Druskininkus susirinko kviesti svečiai pasveikinti V.K. Jonyną su įkurtuvėmis. Vyriausybė pastatė dailininkui (greta M.K. Čiurlionio memorialinio namelio) rūmą ir studiją, kad jis kiekvieną kartą apsilankydamas gimtoje žemėje, galėtų pavasarį – vasarą – rudenį čia gyventi, ilsėtis ir dirbti..."

Keičiasi laikai ir žmonės. Kai Tomas Sakalauskas rašė "Kelionės" pabaigą, jam Lietuva ne Jonyno tėvynė buvo, o tik "gimtoji žemė". Dabar jau ten giedama Lietuva tėvynė mūsų... Lyg nujausdamas galimus pasikeitimus Tomas Sakalauskas baigia "Kelionę" klausimais: "Ar jis apgyvendins šiuos namus? Ar galės ši Tuštybės mauzoliejų paversti Kūrybos sodu ir rasti ramybę?"

Kazys Januta

ėjusių savaitę išleido naują muzikos kasetę, kurioje telpa 17 kūrinių. Tai senesnių Lietuvoje buvusių populiarių dainų rinkinys. Visi kūriniai smagūs, linksmi, širdį pagaunantys. Kai kurie iš šių kūrinių yra naujai arenžuoti, tad šiek tiek kitaip skamba negu senais laikais juos girdėdavome Lietuvoje.

Ši nauja muzikinė kasetė yra gera dovana lietuviams, kurie yra išsiilgę tradicinių melodijų ir romantinės bei patriotinės muzikos. Tai vyresnio amžiaus žmonėms labai tinkantieji kūriniai, nes jie šių dainų daugiausia klausosi. Man labiausiai patiko dainos – "Mėlynos akys", "Gimti na mai", "Gimino diena", "Bro liai", "Kalėdų naktį", "Lietuva", "Meilės vasara". Čia yra visiems pagal jų skonį ir muzikinę klausą.

Reikia pažymėti, jog abu dainininkai – A. Blinstrubas ir V. Šiškauskas yra pasižymėję jau Lietuvoje. Pirmasis iš jų yra muzikas profesionalas, baigęs Konservatoriją Vilniuje. Ten jis studijavo chorinį dirigavimą, bet yra pasireiškęs ir kitose muzikos srityse.

Šiuo metu jie rengia antrąją kasetę, kuri, gal būt, pasirodys dar šių metų pabaigoje. Taigi, dar lauksime ir daugiau šių jaunų vyrų muzikos įrašų. Norintieji kasetę įsigyti, turi kreiptis į pačius dainininkus, telef. (708)-458-4941.

(eš)

TIKRASIS KETURAKIS

Jadvyga GODUNAVIČIENĖ

Ar būta pagrindo literatūros istorikų ginčams dėl komedijos "Amerika pirtyje" autorystės?

Redakcijos pastaba.

Šis rašinys buvo atspaus-tas "Vakarinėse Naujienose", Vilniuje, 1992 m. rugsėjo 25 d.

Redakcijoje lankėsi a.a. Juozo Vilkutaičio dukterys – Birutė Vilkutaitytė – Gedvilienė ir Danutė Vilkutaitytė – Mikoliūnienė ir prašė straipsnį Dirvoje pakartoti.

Kadangi tas autorystės reikalas Lietuvoje vėl bando mas atnaujinti, dukterų prašymą ginti jų tėvo garbę, ir pildome.

Liepos mėnesį "Vakarinėse naujienose" rašiau apie JAV ambasadoje Vilniuje dirbantį poną Algirdą Rimą ir jo žmoną Ramunę Rimienę, kuri yra komedijos "Amerika pirtyje" autoriaus Keturakio (Juozo Vilkutaičio) anūkė. Perskaitęs rašinį į redakciją paskambino teatrologas Antanas Maknys. Jį sudomino, kad "Amerikos pirtyje" autorius mirė Vokietijoje, o ne Amerikoje.

Tai buvo tik po to sekusių įvykių užuomazga... O man visai netikėtai teko sužinoti nemažai naujo apie patį Juozą Vilkutaitį, mokslininkus, priskyrusius jo kūrybą 1903 metais mirusiam vyresniajam broliui inžinieriui Antanui Vilkutaičiui. Gilintis į šią temą paskatino pokalbis su ponu Ramune Rimiene. Pamačiusi Kauno dramos teatro spektaklį "Amerika pirtyje" ji pasakojo, kad vaidinimas įdomus, šmaikštūs dialogai, išsaugoti originalo kalbos niuansai, puikūs aktoriai. Bet perskaičiusi, kas parašyta programėlėje, tiesiog negalėjusi atsitokėti nuo kaltinimų savo seneliui. O parašyta ten štai kas:

"Ilgai buvo ginčijamasi, kuris iš brolių Vilkutaičių – Antanas ar Juozas – yra komedijos "Amerika pirtyje" autorius. Daug painiavos sukėlė slapyvardžiai, kuriais savo kūrinius ir publicistinius straipsnius tuometinėje spaudoje pasirašinėdavo Antanas Vilkutaitis. Lietuvių literatūros istorikas V. Kuzmickas straipsnyje "Amerika pirtyje" autorystės byla" ("Perгалė", 1974, Nr. 8) įrodo, jog komedijos tikrasis autorius yra tik vienas – vyresnysis brolis Antanas Vilkutaitis (1864-1903), o Juozo

Vilkutaičio pastangas pasisavinti autorystę prisieina kvalifikuoti kaip literatūrinę vagystę..."

– Skaudu, – sako ponis Ramunė, – kad Juozo Vilkutaičio vardas Lietuvoje iki šiol tebedrabstomas purvais. Nejaugi literatūros istorikai taip ir neištaisys savo kolegų klaidos? Suprantama, okupacijos metais daug literatūrinių šaltinių jiems buvo neprieinami, išvažiuoti į užsienį nepavykdavo. Bet tebebuvo gyvi artimi mūsų senelio giminės, be abejonės, reikėjo bent susitikti su jais prieš metant tokius kategoriškus kaltinimus, kurie vėliau kartojami ir kitų Lietuvos literatūrai, net labai garsių.

1979 metais Amerikoje, Clevelande, išleista Juozo Vilkutaičio dukters Birutės Vilkutaitytės–Gedvilienės knyga "Tikrasis Keturakis". Jos išanginis straipsnis pavadintas "Kodėl knyga atsirado". Čia taip ir teigiama: "Paprastai, ji atsirado gelbėti okupuotoje Lietuvoje baigiamą "nukryžiuoti" tikrąjį komedijos "Amerika pirtyje" autorių – Keturakį – Juozą Vilkutaitį..." Toliau dėstoma dviejų brolių kūrybos painiojimo istoriją "Kolombais" joje buvo užsienio lietuvių, ne kažin ką nežinoję apie tikrąjį Keturakį, dėl to šį slapyvardį priskyre jo broliui Antanui. 1903 metais "Vienybė Lietuvininkų" (Nr. 44) išspausdintame inžinieriaus Antano Vilkutaičio nekrologe Darbininku pasirašęs autorius per klaidą teigia, kad velionis parašė "Ameriką

pirtyje". Mat brolis Antanas bendradarbiavo Amerikos lietuvių leidiniuose, pasirašydamas įvairiais slapyvardžiais. Tačiau 1892 metais "Vienybė Lietuvininkų" buvo išspausdintas ir Juozo Vilkutaičio apsakymas "Gaisras", pasirašytas Keturakio.

Tuo, kad komediją bus parašęs jų nuo studijų metų pažįstamas Antanas Vilkutaitis, buvo patikėję ir kai kurie Rusijos lietuviai, žinoję, jog jis bandė parengti lietuvių–rusų kalbų žodyną, vertė dramas. Pats Antanas tada, kai pasirodė "Amerika pirtyje", jau keletą metų dirbo Kaukaze geležinkelio inžinieriumi.

"Šias klaidas, – rašoma knygoje "Tikrasis Keturakis", – ėmė taisyti du inžinieriaus Vilkutaičio mokslo draugai ir Keturakio – Juozo Vilkutaičio pažįstami teisininkas P. Leonas ir dr. K. Grinius. P. Leonas "Vilniaus žiniuose" (1908 m. Nr. 44) rašė: "Tai klaida, kuri man teko pataisyti dar keli metai atgal užsienio spaudoje..."

Nebevardinsiu tolesnių literatūros mokslininkų ginčų, aprašomų knygoje, tik pabandysiu trumpai papasakoti apie Juozo Vilkutaičio gyvenimą ir kūrybą.

Gimė Juozas Vilkutaitis 1869 m. Suvalkijos ūkininkų šeimoje, gyvenusioje Marijampolės apskrityje, Liudvinavo parapijoje, Gulbiniškių kaime. Vaikystėje bežaisdamas smarkiai susimušė kelio kaulą ir liko invalidu. Matydamas neeilinius vaiko gabumus, jį pasave į Gudelius pasiėmė dėdė kunigas. Klebonijoje, kur susirinkdavo daug apsišvietusių žmonių, buvo didelė biblioteka, smalsus vaikas nemažai sužino ir išmoka. Jis skaito ir skaito, nuo ko visai nusilpsta regėjimas ir prireikia akinių. Tada kažkas juokais Juozuką pavadino keturakiu. Tas vardas jam liko visam laikui.

Pasirodžius J. Basanavičiaus "Aušrai", Juozukas užsidega tautos atgimimo idėjomis. Nuvažiuoja į Maskvą pas ten studijuojantį brolių Antaną. Prof. Sklifasovskio klinikoje jam amputuoja koją. Išgulėję lietuvių studentų lankomas visus metus. Nelaimė subrandino jį dvasiškai. Vėliau grįžęs pas tėvus, pats pasidaro protezą. Ir šiaip buvo gabus įvairiems technikos dalykams, kalboms, kurių pats išmoko. Apie 1890 metus pradeda rašinėti, tais pat metais tikro atsitikimo įkvėptas parašo ir jau minėtą apsakymėlį "Gaisras", kuris vėliau pa-

sirodo Amerikos laikraštyje "Vienybė Lietuvininkų". Ir šį, ir dar ankstesnį vertimą iš lenkų kalbos pasirašo Keturakio slapyvardžiu.

Prisiskaitęs rusų ir lenkų teatro veikalų, pradeda rašyti savo pirmąją komediją iš realaus kaimo gyvenimo, kurį puikiai pažinojo. Beje, komiškas atsitikimas, aprašytas pjesėje, irgi paimtas iš gyvenimo, nes netolimoje apylinkėje tikrai buvęs apsukrus vyrukas, kuris išviliojo iš merginos pinigų, uždare ją pirtyje, o pats išdūmė į Ameriką.

Tobulindamas savo pirmąjį veikalą, Juozas net buvo nuvažiavęs pas brolių Antaną į Kaukazą, lankė Tifliso teatrą. Vakarais, kai brolis dirbdavo savo geležinkelių projektus, Juozas čia parašo apsakymėlį "kaip Mikas apsidžiaugė čebatais, arba juokingas pasakojimas apie šaltabūzių". Savo biografijoje Keturakis minėjo, kad Kaukaze komediją "Amerika pirtyje" perdirbęs iš naujo.

1894 metais Juozas Vilkutaitis per savo draugą dr. P. Matulaitį komediją atiduoda į konkursą ir spaudą. 1895 metais ji pasirodo "Ūkininko" priede.

Vėliau Keturakis vedė, ūkininkavo jam atitekusiame dėdės kunigo ūkyje. Plunksnos, kaip rašoma knygoje, nemetė. Savo raštus drauge su uždraustais lietuviškais spaudiniais slėpė svirne. Nemažai kas žuvo, bet kai kas iš užrašytų tikrų kaimo atsitikimų išliko. Išliko ir komedijos "Šimtas margų" pirmieji metmenys.

Didelės įtakos J. Vilkutaičiui turėjo V. Kudirkos satyra, aštriai išjuokusi rusų valdininkų elgesį Lietuvoje. Supratęs, kad tautai labai trūksta sąžiningų užtarėjų, J. Vilkutaitis visa sie la pasineria į teisininko darbą. Gudelių valsčiaus žmonės jį išrenka savo vaitu. Iš to laiko yra išlikę keli jo "Vaizdeliai iš netolimos praeities" ("Valsčiaus biurokratai", "Parazitai"). Rašė trečią komediją "Bepig tokį užvadą turėti", vėliau perdirbtą į "Šiltuosius vandenius". Ilgai dirbo Prienuose notaru ir literatūrai nedaug beturėjo laiko. Rėmė jauną Prienų šaulių sąjungą, 1929 metais apdovanojamas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordinu. Tais pat metais komedija "Šimtas margų" suvaidinama Prienų "Žiburio" gimnazijos scenoje. recenzija apie ją "Sėjos bare" rašė žurnalistas A. Klimas.

Tai gi įrodinėjimai, jog J. Vilkutaitis buvęs mažai išspręs, tad vargu ar galėjęs parašyti tokį veikalą

kaip "Amerika pirtyje", per skaičius šią knygą turėtų atkristi kaip nepagrįsti. J. Vilkutaitis kaip tik buvo išsimokslinusi ir labai įvairiapusiška asmenybė. Tik nemėgo oficialių priėmimų, konferencijų – jose jam būdavo nejauku ir svetima. Net "Amerikai pirtyje" jis neteikė ypatingos reikšmės. "Parašė, suvaidino ir užmirš, – sakydavo, – pjesių amžius neilgas..." Čia buvo neteisis – komedija pragyveno savo autorių ir dar gyvens. Nelemtas populiarumas sukėlė ir tyrinėtojų smalsumą bei ginčus. Populiarumo saulėkaitoje neretai priauga visokiausių "augalų".

Iš knygos "Tikrasis Keturakis" sužinome ne tik apie rašytojo gyvenimą ir kūrybą. Čia išspausdinti Juozo Tumo-Vaižganto, B. Dauguviečio, žurnalisto A. Merklio, K. Puidos, ilgamečio Petrapilio lietuvių veikėjo dr. J. Januškevičiaus laišakai ir Keturakio raštai. Juose komedijos "Amerika pirtyje", "Šimtas margų", "Šiltieji vandenys", apsakymėliai ("Gaisras", "Kaip Mikas apsidžiaugė čebatais"), atsitikimai, Stasio Barzduko pastabos apie autoriaus kalbą.

Karui baigiantis (1944) jau nebejaunas Juozas Vilkutaitis su šeima pasitraukė į Vakarų. Ausburgo pabėgėlių stovykloje jo sveikata ėjo vis blogyn. 1947 metais dar dalyvavo išeivijos rašytojų suvažiavime, bet jau pusiau apakęs. Išrenkamas Lietuvių rašytojų tremtinių draugijos garbės nariu. Bet netrukus, 1948 m. rugsėjo 11 d., mirė. Į laidotuves susirinko daug lietuvių. Pasukė šeima išvažiavo į Ameriką, kurios "Amerikos pirtyje" autoriui nebeteko pamatyti. Prabėgus nuo jo mirties 27 metams laikui ir anūkai urną su Keturakio palaikais pervežė į Ameriką. Dabar Magdalenos ir Juozo Vilkutaičių kapas yra Clevelando Visų Sielų kapinėse.

Išdėdėčiau, apie ką parašyta knygoje ir kalbėtasi su Keturakio anūke. Senelio atminimas giminės šventai saugomas, o į literatūros istorikų kategoriškus kaltinimus žiūrima kaip į pikta ir tendencingą šmeižtą, kuris pagaliau turėtų būti atšauktas, viešai apie tai paskelbiant.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

VĖLINĖS ŠIAIS METAIS

(Atkelta iš 1 psl.)

tikslų: Kuo mes jums trukdome?... Ir mums nusibosta, kai armiją padaro atpirkimo ožiu... Jūsų pusė mums draudžia pasirodyti su automatais... Jūsų geležinkelis davė baises vagonus – be langų, tualetų, be vandens, gultai sulaužyti. Juk mes irgi žmonės...

Reikia tikėtis, kad nauja valdžia atneš Lietuvai palankesnes ekonomines sąlygas. Jei ne, tai šiuose rinkimuose paaugutas antikomunistinio nusistatymo mitas bus įrodytas esantis paprasta politinė apgavystė. Tačiau tos sąlygos, ta būtiniai šiandien šalančiam kraštui reikalinga šiluma, nebus teikiama rusų dabar taip puoselėjamų "žmogaus teisių" – humanitarinės pagalbos vardan, už ją teks brangiai (ne vien rubliais, litais ar doleriais) užmokėti. Rizikuojama daug kuo!

Išsivijai rinkimų rezultatai gal būt padės vėl susikristalizuoti tikslus. Nebeplūduriuosime pasimetime, be tikslo – kaip nuo 1991 rugsėjo pradžios – be kompas.

Manychiau, išsivijai reikėtų susikaupti ir visų pirma visomis jėgomis padėti ugdyti krašte lietuvių, tą lietuvių šviesti. Daryti viską, kad tas lietuvis pažintų Vakarų pasaulį, pajęgtų galvoti pats, suprastų okupanto padarytas ir tebedaromas kraštui skriaudas. Reikės pastangų, kad jis tinkamai įvertintų buvusią okupaciją su okupanto parūpintu bei kontroliuotu loviu.

Išsivijai reikės organizuoti, telkti jėgas Lietuvoje lietuvių šviesti – kaip nuo narkotikų ar alkoholio jį atitraukti – nuo to komunistinio mentaliteto, nuo paveldėtos komunistinės politikos bei tvarkos lovio.

Vienintelis, konkrečių vilčių duodantis spalio 25 d. veiksnys yra nauja Konstitucija, kurios įgyvendinimui kraštas stovi kritiško laikotarpio angoje. Konstitucija pramato valdžios rinkimų tvarką, pramato referendumams galimybes...

Pagal Konstitucijos 55 straipsnį (kurį iki 1993 gruodžio dar turi teisę taisyti dabar išrinktieji), už ketverių metų vėl bus rinkimai į Seimą. Juose tegul dalyvauja ne 17, bet du ar trys partijų sąrašai (na, kaip lietuviams, gal keturi ar penki!...). Keturi metai, tai šmotas laiko pažinti ir įvertinti dabar į Seimą išrinktųjų darbus bei jų pasekmes.

Tad dabar išsivija privalo elgtis šaltai, atsakomin-

gai ir logiškai. Demokratinų rinkimų būdu tauta savo valią pareiškė. Įvykusių rinkimų rezultatus privalome priimti. Norint kitokių rezultatų, reikia kitokio galvojimo tautoje. Čia išsivija gali kraštui padėti ir tuo būdu prie valstybės atkūrimo prisidėti.

Ne pirmą kartą istorijoje Lietuvą pritrenkia netikėtas įvykis. Kaip ir kiekvienais metais. Vėlinių rimtis mus jungia su tais, kurių dvasia ir konkretūs darbai tautos tikėjimą didžiaisiais siekiais išugdė ir palaikė. Minėdama sekančiais metais Vėlines, tauta gal galės savo duoklę jau atidavusiems o taip pat dabar auginamiems vaikams pasakyti, kad reikalai juda į gerąją pusę. Gal, gal būt galės... Tačiau tam pajudėjimui kelias šiandien atrodo vingiuotas, ilgas ir sunkus.

(1992-XI-1)

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Klimas S., Little Falls	5.00
Carroll M., Vienna	10.00
Beržanskis R., Palm Coast ..	70.00
Miklius V., St. Pete	20.00
Ramašauskas K., Livonia ..	20.00
Petokas M., Upland	5.00
Vaičiaitis R., Canada	10.00
Bražėnas N., Sparkill,	10.00
Paulionis B., Wilby Hills	20.00
Nagevičius L., Parma	5.00
Karsokas K., Inglewood	5.00
Karklius B., Clev.	10.00
Vaišnys R., North Haven	5.00
Pupinikas J., St. Pete	10.00
Stungys A., Kirtland	5.00
Nevulienė P., Eastlake	3.00
Švarcas V., Seven Hills	10.00
Girdvainis V., Chicago	20.00
Virpša S., Chicago	5.00
Cenfeldas A., Santa Barbara ..	10.00
Petrini E., Jackson	10.00
Sakalas R., Vero Beach	20.00
Ripskis K., Chicago Hts.	20.00
Griniūtė L., Chicago	20.00
Laučė J., Estes Park	20.00
Šimkus A., Santa Monica ..	20.00
Tumas A., Newbury Pk.	20.00

Šatkauskas A., Oakville	5.00
Kiznis J., Brooklyn	20.00
Razgaitis P., Seven Hills ...	10.00
Meilus L., Warren	10.00
Kačinskas V., Sawyer	10.00
Paovys J., Grand Rpd.	10.00
Kaslas B., Wyoming	20.00
Liutkus A., Shaker Hts.	20.00
Vidžiūnas R., Valencia	20.00
Šliupas V., So. Lake Tahoe ..	10.00
Kaminskas V., Corona Del Mar ..	10.00
Leveckis D., Harbor Sprs. ...	20.00
Šliogeris G., Long Is. Ci. ...	20.00
Jasys I., Columbus	10.00
Johansonas H., Wlwk.	10.00
Cerekas N., Warren	20.00
Poderys V., Chicago	10.00
Kartanas J., Omaha	5.00
Snicekus V., Euclid	10.00
Vilkutaitis V., Cleveland ...	20.00
Bitėnas R., Bronxville	30.00
Mamaitis V., Sunny Hills	5.00
Jakubauskas J., Juno Beach ..	5.00
Kiaunė K., St. Pete.	5.00
Lange V., Lakewood	5.00
Joga P., Akron	10.00
Tamulionis R., Birmingham ..	20.00
Bacevičius B., Warren	20.00
Macionis R., Southgate	5.00
Vidūnas J., Auburn	10.00
Kuras P., Waterbury	10.00
Zukas J., Woodhaven	10.00
Staškus J., St. Pete Beach ...	10.00
Gontar G., St. Louis	10.00
Gruodis V., Canada	20.00
Račys M., Canada	10.00
Disalvo K., Springfield	10.00
Žemaitis J., Cicero	10.00
Jezukaitienė G., Gulfport ...	10.00
Januška A., Milton	30.00
Plateris A., Bethesda	20.00
Vėlyvis J., Cleveland	5.00
Mažulis S., Wildwood	10.00
Šapalas Pr., Lemont	5.00
Momkus V., Chicago	20.00
Ripskis V., Evergreen	10.00
Surantas D., Rockford	20.00
Žemaitis J., Hot Springs	10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

Tai dvisavaitinis Lietuvių tautininkų sąjungos laikraštis leidžiamas Lietuvoje, redaguojamas Balio Sriubos. VILTIS ieško paramos ir prenumeratorių JAV valstybėse

Prenumerata metams oro paštu 45 doleriai.
VILTIS galima užsisakyti pas Vaclovą Mažeiką
519 N. Halien Terr. Park Ridge, IL. 60068
Tel. 708-823-3607

DR. VALDAS ADAMKUS SKATINA AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ ATSTATYMĄ PER GAMTOSAUGĄ

Spalio mėn. 21 d. Detroito inžinerijos draugijos perpildytame susirinkime, kuriame dalyvavo amerikiečiai bei kanadienčiai, Dr. Valdas Adamkus, US EPA Penkto regiono administratorius pasakė, jog tik tuomet bus sustabdytas miestų merdėjimas kai bus įvesta stipri gamtosaugmė remedijacija vandentiekyje, vandens valyme, apterštose vietose, šiukšlių tvarkyme. Į apleistas vietas investoriai nesiverš. Žmonės turi raginti JAV bei Kanados valdžias ir ypač jų bendrą tarptautinę komisiją rimtai

pradėti gamtosaugos darbą.

Dr. Adamkaus mintys buvo šiltai sutiktos klausytojų tarpe. Kanados inžinieriai pareiškė, jog jie nuveš Dr. Adamkaus kalbos tekstą į Toronto ir Ottawos valdžias. Amerikiečiai, nežiūrint ar jie būtų demokratų ar respublikonai, linkėjo Dr. Adamkui šimtą metų vadovauti savo agentūros regionui, kuris savo veikla išsiskyrė Amerikoje, nežiūrint jog Washingtonas miegojo. Susirinkimas baigtas ilgomis katutėmis Dr. Valdui Adamkui.

Saulius Šimoliūnas

SVARBUS PRANEŠIMAS LIETUVOS DUKTERIMS DETROITE

Š.m. lapkričio mėn. 15 d. sekmadienį po pamaldų, Dievo Apvaizdos parapijos patalpose vyks Lietuvos Dukterų D-jos Detroito skyriaus metinis narių susirinkimas.

Visos draugijos narės ir norinčios d-jon įstoti maloniai kviečiamos dalyvauti. Susirinkimo programoje bus labai veiklių metų darbo pranešimai: veikla vietoje, ryšiai ir pagalba Lietuvos žmonėms, izdo stovis ir valdybos rinkimai.

Detroito Lietuvos Duk-

terys įrodė, kad bendromis jėgomis galima labai daug atlikti, kad nėra per mažo ar per didelio uždavinio, kad Detroito ir apylinkių visuomenė nuoširdžiai remia Lietuvos Dukterų veiklą – tai didelė paskata ateities darbams.

Kviečiame esančias ir naujas nares susirinkime dalyvauti, kviečiame pareikšti naujas idėjas, naujus darbo metodus, kad veikla tobulėtų, kad pagalba ranka čia ir tėvynėje vargstančiam būtų našesnė.

Iki pasimatymo svirstant reikalus ir bendraujant prie kavutės. j.p.

VIRGINIJA DŽIOVĖNIENĖ IŠ MAŽVYDO LIETUVOS NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS VILNIUJE

yra atvykusi keliems mėnesiams į Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrą Chicagoje.

Čia ji pradėjo kataloguoti apie 6,000 iš Lietuvos įgytų knygų, kurios papildys Pasaulio Lietuvių Archyvo ir kitų Centro padalinių rinkinius, jau gerokai viršijančius 100,000 tomų.

Džiovdnienė Vilniuje veda LNB katalogavimo skyriaus užsienio literatūros sektorių. arza

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTIJOS šį rudinį, po kelių dešimtmečių pertraukos, vėl atidarė savo konsulatą Vladivostoko mieste, Rusijoje. Buvusi Sovietų Sąjunga Vladivostoką, tuo pačiu ir konsulatą, uždarė užsieniečiams 1948 m. Naujasis konsulatas įsikūręs buvusiuose komunistų partijos politinio lavinimosi rūmuose, tačiau bus perkeltas į naujai statomus.

Dr. Stepas Matas tarp šaunių Ohio daktarienių.

G. Juškėno nuotr.

JUGOSLAVIJA IR MĖLYNOJI ADRIJA

Henrikas Stasas

Prieš 20 metų teko keliauti iš Austrijos per Jugoslaviją į Graikiją. Kadangi Jugoslavija šiuo metu atsidadūrusi pasaulio dėmesio centre, tad keletą išpūdzio iš šio krašto, kokį tada mačiau.

Vasara buvo jau besibaigianti, tačiau Štyrijos Alpės dar kvėpavo jaukia šiluma. Važiavome vingiuotu kalnų keliu, kurio abejose pusėse į dangų stiepsi lieknos pušys, o miško pakraščiuose nusidriekę žalumynai priminė seniai matytus bruknienojus. Tad piršosi pagunda sustoti ir pasidairyti po tokią jaukią miško aplinką. Sustojome. Pušinis kvepiantis vėjelis glostė mūsų veidus, kai išlipę iš automobilio, skubėjome į kitą kelio pusę, kur miško pakraštyje ryto saulės spindulių nušviestos ryškiai buvo matomos raudonos bruknių uogos.

Čia staiga pasijutome lyg tėviškės miške: viskas aplink atrodė taip sava, taip artima, jog tolimesnė praeitis lyg būtų grįžusi realybė. Tačiau mūsų kelionės laikas nelėdo ilgai džiaugtis šia miela miško aplinka, nes tą pačią dieną buvome užsibrėžę pasiekti Jugoslavijos pajūrį. Tad giliai įkvėpę miško oro, leidomės toliau per Alpes, stebėdami besikeičiančią aplinką ir ryto rūkė paskendusius kalnų viršūnes.

Prie kelio nesimatė nei gyvenamųjų namų, nei Alpių gyventojų, tik kur ne kur stovėjo vienišos koplytėlės, po kurių stogelius rymojo Nukryžiuotojo ir Marijos stovyklėlės. Pravažiuojant pro jas, mūsų mintys skrido toli į kryžių žemę, kur pakelėje liko skausmo prisilėgęs Rūpintojėlis.

Juk šiandien sekmadienis ir Žolinių šventė, staiga prisiminė žmona. Tad privažiavę kitą koplytėlę, sustojome ir, priskybę įvairiaspalvių Alpių gėlių, apkašėme ją pagal tėvynėje įprastą paprotį. Dabar pajutome tikrą šventės nuotaką šioje ramybėje dvelkiančioj kalnų aplinkoj. Mūsų žvilgsniai kilo į kalnų viršūnes, o mintys skrido toli, kur prie kelio liko mūsų Rūpintojėlis.

Saulė vis kilo aukščiau ir kalnų rūkai išsisklaidę atdengė prieš akis platesnį ir spalvingesnį Alpių vaizdą. Važiavome toliau vis aukščiau kylančiu ir žemyn besileidžiančiu kalnų keliu. Štyrijos Alpės greit dingo,

ir mes atsidūrėme žemutinėje Štyrijoje. "Sudiev puišios pievos ir kloniai žali" – prisi minėme Šilerio Vilių Telį.

Netrukus pasiekėm ir Jugoslavijos sieną. Po trumpo dokumentų patikrinimo leidomės toliau greitkelio vedančiu Maribor – Liublijana kryptim. Dabar važiuojame per Slovėniją, kuri charakteringa siaurais slėniais, sniegu nuklotais kalnais, žaliais miškais, žydriais ežerais ir sriauনিomis upėmis. Kelias išsitiesė į žalią lygumą. Jo dešinėje vešliai augo lygiomis eilėmis susodinti apyniai. Aukštai iškėlę jie vyniojosi ant ištemptų vielų, sudarydami ilgas žalias kolonas, nuo kurių apylinkėje sklido stiprus aromatas.

Kairėje kelio pusėje horizonte stūksojo mėlyni kalnai, kurie tartum saugojo čia betarpančius apynius nuo šaltų vėjų. Toliau buvo matyti švarūs mūriniai kaimo pastatai, tipiškos kalnų bažnytelės su svogūniniais bokštais, o prie kelio kur ne kur kryžiai ir koplytėlės.

Kiek pavažiavus kelias vedė per mišką, kurio žavinčią žalumą retkarčiais pakeisdavo saulėje tviskančios ežerai, apsupti žaliais kalnais, o jų atspindys grimzdo į ramų bedugnį vandenį. Žavėdamiesi besikeičiančiais vaizdais pravažiavome Maribor ir Liublijaną, nes mūsų šios dienos kelionės tikslas buvo pasiekti Adrijos pakraštį – Rijeiką.

Artėjant prie Adrijos gamtovaizdis keitėsi. Žaluma retėjo ir abipus kelio buvo matyti vis daugiau pilko ir balto kalkinio granito. Tačiau tarp uolų kartais iškildavo ir šviežumu dvel-

Slovėnijos Alpės prie Blend ežero.

H. Staso nuotr.

kianti žalia vegetacija, pripildanti orą malonaus aromato.

Rijeiką pasiekėm jau vakarop, kai saulė per baltus kalnus palengva nuriedėjo į Adrijos vandenį. Toks pirmas žvilgsnis į mėlynąją Adriją buvo daugiau negu žavingas.

Rijeika su Istrijos pusiasaliu – tai Adrijos preliūdas. Austrijos – Vengrijos imperijoje Istrijos pusiasalis buvo laikomas tos srities Riviera. Kairėje šio pusiasalio pusėje judrus Rijeikos uostas, o dešinėje žavingą Adrijos pakrantę su centru Opatija, kuri pirmu žvilgsniu atrodo kaip milžiniška oranžerija, pridengta mėlynu dangaus skliautu.

Nuo Rijeikos visu Adrijos pakraščiu išteistas greitkelis, kurio ilgis 1200 km. Jis vadinamas Jadvanska Magistrala. Tai nepaprastai žavus besikeičiančios gamtos kelias, kuris kaip ilgas kaspinas tūkstančiais vingių raitosi tarp spalvingų kalnų ir tamsiai žalių ki-parių. Čia prasideda Kroatija, kurios gamta kontrastingiausia visoje Jugoslavijoje. Čia pinasi svajingos aukštumos su šiurkščiu Dinarių Alpių grožiu ir mėly-

nąją Adriją. Tad nenuostabu, kad Jadvanska Magistrala lyg magnetinė jėga traukia turistus iš viso pasaulio. Šiuo greitkelio važiujant, kartais atrodo, lyg aitvaru skrendi virš jūros, o jūra iš viršaus atrodo kaip ežeras, kartais kaip fiordas, o kartais kaip upė.

Adrijos pakraščiuose tūkstančiai salų, kurios sulauko jūros bangavimą, o nuo kalnų žiūrint, gauni vaizdą didelių daubų, pripildytų mėlyno rašalo. Visur dvelkia ramuma, kurią tik pravažiuojančių automobilių ūžesys pertraukia. Toje tyloje banguoja aštrus aromatas, kurį skleidžia baltus granito kalnus dengianti augmenija: čiobreliai, ramūnėlės, vanilija ir kvepiančių oleandų žiedai.

Tokio užburiančio grožio kelias veda per daugybę miestelių ir miestų, kurių praeitis siekia graikų ir romėnų laikus. Tad norint suipažinti su šio krašto kultūriniais ir meniniais lobiais bei pilniau išgyventi Dalmacijos grožį, verta bent trumpai kiti kur sustoti. Sustojome viename iš seniausių Dalmacijos miestų – Trogir, kurio aplinka dar tebekvėpuoja viduram-

žių oru.

Miestas įkurtas graikų 3-čiame šimtametyje. Po jų čia viešpatavo romėnai, o vėliau atiteko Bizantijos imperijai. Kroatai čia apsigyveno tik po Solonos išgriovimo 640 m.

Kelias į miestą veda per senus vartus Porta Terra Ferma. Tai renesanso stiliaus vartai, kurių portalą puošia didžiulė šv. Jono statula. Tuoj už vartų monumentaliausias šio miesto viduramžių pastatas – šv. Lauryno katedra. Katedros priekyje du liūtai atstojan tieji pedėstalus Adomo ir Ievos skulptūrom. Katedros šonuose nišos su apšaltų figūrų ir alegoriniais Zodiako ženklais. Taigi visas miestas pilnas meninių ir istorinių pastatų, kartu su darančių lyg didžiulį muziejų po mėlynu Dalmacijos dangum. Neveltui kažkas pavadinęs Trogir miestą, menų ir turtų namu.

Karšta rugpjūčio dienaėjo prie galo ir švelnūs vakaro saulės spinduliai krito ant lėkščių Trogir miesto stogų, kai sėdome į automobilį ir pajūrio keliu patraukėm į netolimą Split, kur buvom numatę apsistoti nakčiai. Split – senasis Spolato, nors ir mena romėnų laikus, bet dabar jau išaugęs nemažą modernų miestą. Tačiau šalia modernių gyvenamųjų kvartalų Split taip pat nepaprastai turtingas istoriniais palikimais.

(Bus daugiau)

55 SVARAI – cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., \$98. **22 SVARAI** mažesnis paketas, \$65. **22 SVARAI** mėsos produktai, aliejus \$98. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspiriną ir vitaminų.

TRANSPAK,
2638 W. 69th ST.,
CHICAGO, IL. 60629.
Tel. 312-436-7772

Jadranska magistralė pagal Adriją.

H. Staso nuotr.

NUSIRINKOM

Vladas Vijetkis

– Nusirinkom! – šūktelėjo mane sutikęs mano draugas Florijonas. Ir taip ėmė kartoti, kad turėjau sustabdyti.

– Nusirinkom, nusirinkom! Kas kaip ir kur?

– Ar tu su astronautais kosmose lakiojai, kad nežinau kas vyksta pasaulyje. O svarbiausia Lietuvoje. Mūsų broliai komunistus išsirinko. Kitaip tariant rinko, rinko ir nusirinko.

– Kokius komunistus? Komunistų partijos nėra.

– Matau, kad nori mane palinksminti. Pavadinkime juos buvusiais komunistais. Tik dabar kitą kepurę užsidėjo.

– Tai kodėl taip įvyko? Kaip tu manai? Nereikia būti gudruočium, kad nesuprastum. Pirmą klaidą, kad kažkokiais demokratiniiais ar humaniniais sumetimais visi komunistai buvo palikti svarbiose vietose. Jie kiek galėdami sabotavo reformas ir visiems tvirtino, kad neveikia, kad vadovai prasti, neišmanėliai. O tie vadovai pasileido po pasaulį trankytis. Taip sakant išnaudojo progą. O Brazauskas ir Burokevičiai irgi išnaudojo progą ir knisėsi po pamatais. Ir iškniso. Būtų daugiau namie sėdėję ir reikalus tvarkę. Dabar nesmaugu amerikiečiams į akis pažiūrėti. Jie taip nuosirdžiai rėmė Lietuvos demokratinį siekimą, o lietuviai ėmė ir atsuko užpakalį. "Gimtas kraštas" dabar vėl galės mus kolyti, kaip anais gerais laikais.

– Matyt lietuviai nusi-gando, kad žiema bus šalta. Maskva dujų neduos.

– Pataikci. Tie komunistai apie tai tik ir kalbėjo. Jie sakė, kad su Maskva lengvai susitars. Čia neme-

lavo. Tiek metų pripratę žmones apvaginėti spekuliuodami su savo Maskvos sėbrais, tai ir dabar gal sugebės su savo "kamardais" biznį varyti.

– Kaip manai, ar daug bus pasikeitimų?

– Žinoma, kad bus. Pirmiausia buvę keigibistai lengvai atsikvėps. Niekas jau jų nebejudins. Gaila tų komunistų, kurie pasiskubino partijos bilietą išmesti. Dabar rausias po šiukšlynus ieškodami. Komunistai vėl turės specialias liginines, krautuves ir su pagrindu galės sakyti: "Mato-te, gyvenimas pagerėjo" Žinoma tik jiems. Kurie nespėjo gražių vilų prisistatyti dabar daug greičiau galės tai padaryti. Jeigu kurio uodega drebėjo dėl praeties darbų, tai dabar nusiramins. Kas drįs galinguosius paklubdyti.

– Čia kalbėjai apie pasikeitimus Lietuvoje. O kaip manai apie mus, išeivius?

– Jau minėjau. Gėda bus į akis amerikiečiams pažiūrėti. Kaip dabar į juos kreipsimės nepriklausomybė jiems propoguodami. O kas liečia mane asmeniškai tai šiek tiek ir aš pasikeisiu. Labai ir labai pagalvosiu ar verta mano sūnėnui dolerių siųsti. Gal jis velniukštis už komunistus balsavo. Gal jis iš manęs dolerius gauna, o man špyga kišenėje rodo. Reikės labai stipriai pagalvoti.

Balsuotojai patikėjo, kad gaus šilimos iš Maskvos, bet užmiršo, kad tuo užsikaria ant savo galvos sovietinę kariuomenę ir rusų kolonistus, kurių Lietuvoje dar daug nuo Stalino laikų. Jelcinas ilgai nelaukė pareikšdamas, kad jis sustabdo kariuomenės išvedimą.

Dr. D. Degesys, dr. S. Matas ir dr. V. Černis pokalbio metu G. Juškėno nuotr.

FUTBOLAS IR KREPŠINIS CHICAGOJE

Chicagos "Lituanicos" futbolininkai pirmoje vietoje

Jau buvo rašyta, kad "Lituanicos" futbolo komanda šių metų pavasario ratą baigė pirmąja, o po vasaros pertraukos pradėjusi rudens ratą vėl gražiai pirmuoja. Įveikusi Wauconda miesto komandą, ji sužaidė lygiomis su "Schwabens" ir "Royal Wavel" vienuolikėmis. Tada sekė dvi pergalės prieš stiprias komandas – buvusį čempioną "Eagles" (4-2) ir "Maroons" (1-0).

Spalio 10 d. Lemonte buvo vėliausias susitikimas prieš stiprią "Pegasus" vienuolikę (prieš ją buvo pralaimėtos vienintelės šių metų pirmenybių rungtynės). Ši kartą pralaimėjimo iš-

vengta ir pats susitikimas baigėsi taikiai – be įvarčių. Taigi pasidalinta po vieną tašką, kas Lituanicai visai priimtinas rezultatas.

Dabar mūsiškiai toliau pirmuoja "Metropolitan" lygos aukščiausioje divizijoje su 21 tašku ir 23-11 įvarčių santykiu (net 11 įvarčių yra įmušęs vienas žaidėjas R. Urbonavičius). Antroje vietoje eina "United Serbs" 19 tšk., o trečioje irgi su 19 tšk. – "Eagles". Po jų rikiuojasi – "Pegasus", "Sparta" ir kt. Paskutinėje vietoje stovi Wauconda miesto futbolininkai, kuriems, atrodo, teks grįžti į I diviziją.

Kaip atrodo, "Lituanica" šiomet pirmą kartą per savo 42 metų gyvavimą yra arčiausia meisterio vardo. Rašant šias eilutes, buvo dar likusios trejos rungtynės iš kurių bent dvi laimėjus, mūsiškiam užtektų taškų čempiono titului užsitikrinti.

Kauno "Žalgirio" krepšininkai atvyksta Chicagon

Jau treči metai iš eilės, Kauno "Žalgirio" krepšinio komanda atvažiuoja Amerikon ir rungtyniauja Chicagos priemiesčiuose, o taip pat ir kituose miestuose, daugumoje prieš mažesnių universitetų ar kolegijų penketukus. Kaip žinome, užpernai ji rungtyniavo Evanstone prieš Northwestern un-to komandą ir ją nugalėjo, o pernai Chicagoje praikišo prieš Loyolos un-tą.

Šiomet kauniečiai, kurių eilėse bus ir du olimpiečiai Arūnas Visockas ir Gintaras Einikis; buvo numatę važiuoti ir Rimas Kurtinaitis, bet dėl išvykimo Ispanijon, jo kelionė Amerikon, artodo, negalės įvykti. Į Chicago (per Varšuvą) at-

Reikia pažymėti, jog prie šio gero pasirodymo daugumoje prisideda žaidėjai iš Lietuvos (jų žaidžia 8) ir jų nuopelnui, kaip atrodo, gal bus pasiekti seniai laukti laurai. Tad reikia palinkėti mūsiškiams sportinės sėkmės ateinančiose trejose rungtynėse. O mūsų publika turėtų futbolininkus paremti ir moraliniai ir materialiniai, kadangi pajėgios komandos išlaikymas brangiai kainuoja.

Paskutinės šio sezono pirmenybių rungtynės įvyks lapkričio 1 d. Lemonte prieš "Spartos" vienuolikę.

"Lituanicos" klubo pirmoji futbolo komanda pelnė dar tris taškus (lygiosios – 1-1 su United Serbs ir pergalė prieš Green-White – 2-1) ir jau, galima sakyti, yra beveik užsitikrinusi "Metropolitan" lygos aukščiausios divizijos čempiono vardus. Likus žaisti vieneriomis rungtynėms, mūsiškiai turi 2 taškų pervarą prieš artimiausią komandą ir pakanka sužaisti lygiomis prieš vidutinišką "Spartos" vienuolikę paskutinėje sezono rungtynėse lapkričio 1 d. Čia turėtų padėti ir žaidimas namuose, Lemonte. Žinoma, jeigu rungtynės būtų pralaimėtos, (rudens rate tai būtų pirmas kartas) tuomet dar galėtų būti sunkumų, jeigu artimiausia ("Eagles") komanda pasiektų pergalę. Tuomet riekėtų su ja peržaisti dėl meisterio vardo.

Palinkėkime mūsiškiams sėkmės, o taip pat rezervuokime vietas sezono užbaigimo pobūviui (ir, reikia manyti, meisterio vardo apilaukimui), Pasaulio Lietuvių Centro salėje lapkričio 28 d. (eš)

PETKUS TĖVAS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD M. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

KONTEINERIAI
I LIETUVĄ siunčiami KAS
SAVAITĖ per TRANSPAK
firmą.

59 CENTAI UŽ SVARĄ
virš šimto svarų, tai TRANSPAK
firmos nauja kaina. 68 centai –
žemiau šimto svarų. Minimumas
\$20. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir
sekami iki pristatymo jūsų giminiams Lietuvoje.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
Tel. 312-436-7772.
CLEVELANDO
gyventojai vežkite – PAK MAIL,
28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, Ohio 44092

mą. Ta kariuomenė remia Brazauskus ir Burokevičius. Na, o kaip apie tą šilumą iš Maskvos. Gal ir susitars. Tiek metų vogė. Vagys vagi supranta ir paremia. Žinoma, tas Lietuvai kainuos. O rinkėjai nepramatė.

Florijonas stipriai susimąstė. naujos temos nepradėjo. Ir kaip tu pradėsi, jeigu šiuo metu svarbiausia galvą eda. Atsisveikinant pasakė.

– Tai kad būtų galima Smetoną iš kapų prikelti!

"PENSININKAS" LANKO PENSININKUS

Jurgis Janušaitis

JAV Lietuvių Bendruomenės Socialinių reikalų taryba, su jos būstine Chicagoje, yra išvysčiusi labai našią ir konkrečią, ypač vyresniojo amžiaus sulaukusiems, labai reikalingą veiklą. Šiai tarybai jau eilę metų vadovauja nuostabios energijos, atrodo, niekad net nemieganti, tarybos pirmininkė Birutė Jasaitienė.

Ji ne tik šioje taryboje šauniai dirba, bet ją mato me bedirbant švenčių, suvažiavimų ir kitų organizacijų valdybose ar komisijose. Tai tikrai nuostabios energijos moteris, visur skubanti, visur išsipareigojimus gerai atliekanti įvairiose valdybose.

Tam tikslui Chicagoje veikia Seklyčia ir būstinė. Seklyčia – tai vyresniųjų žmonių susibūrimų centras. Čia vyksta kas savaitę, daugiausia trečiadieniais, įvairūs pokalbiai sveikatos reikalais, matuojamas kraujo spaudimas, vyksta dainų, literatūros, meno ir kitokių koncertų popietės, organizuojama vyresniesiems įvairios išvykos į gamtą, į sodus, į žymesnias vietas.

Kur berasi geriau, žiūrėk kiek įvairumo pensininkams, o tai nelaidžia nuobodžiauti, kad ir tamsiame Marquette Parke – sako senas, mielas pažįstamas pensininkas, sulaukęs brandaus amžiaus, Jonas.

Kartą aplankęs, viešėdamas Chicagoje, Seklyčią, po skanių lietuviškų pietų, teko pasižvalgyti ir jos aplinkoje. Veikia nebloga skaitykla, daug gerų pasiskaitymams knygų, laikraščių. Čia pat rašinė, kurioje nuolatos interesantų su įvairiausiomis bėdomis. Visi randa patarimą, pagalbą. Tai konkretūs JAV LB Socialinės tarybos darbai. To tikrai mums reikia ne tik Chicagoje, bet ir kitose naujosios sėdijose, nes pagalbos reikalingų niekada netrūksta.

Šalia tos gražios, prasmingos veiklos, pensininkus džiugina dar viena graži dovana, tai žurnalas "PENSININKAS". Socialinių reikalų taryba prieš aštuoneris metus tą žurnalą įsteigė tikslu, kuo daugiau duoti pensininkams žinių apie gyvenimo tvarkymą brandesnio amžiaus sulaukus. O juk negalios – kasdieniniai svečiai. Tad "Pensininkas" ir yra pensininkų gyvenimo veidrodis ir drauge patarėjas, kaip džiuginti savo gyvenimą poilsio sulaukus.

"Pensininkas" į mūsų periodiką įsirikiuoja kaip įdomus ir sakyčiau, gana reikalingas žurnalas. Jį nuolat įsteigimo redaguoja Karolis Milkovaitis, gyvenantis Californijoje. Tai įdomi asmenybė – žurnalistas, rašytojas, poetas, suaugęs visu savo gyvenimu su spauda ir su žmonių rūpesčiais. Jis nepaprastai darbštus ir tai gali suvokti redaktoriaus darbštumą skaitydamas žurnalą "Pensininką", kuriame tiek daug įvairios, iš įvairių amerikietiško mokslo žurnalo vertimų apie žmogaus gyvenimą, jo būdą, sveikatą, įvairias ligas, jų atsiradimo priežastis, kaip jų saugotis, kaip net gydytis. Tačiau žurnalo moto: "Pensininkas" nėra medicinos žurnalas ir nesiekia tokiu būti. Jame spausdinami straipsniai yra rimtų šaltinių, rašiniuose nurodytų. Pensininko tikslas yra informuoti, bet ne gydyti". Tą jis ir daro.

"Pensininkas" manau, yra labai laukiamas visų pensininkų, o taip pat ir juo besidominčių. Turi nemažą prenumeratorių ir gana gražų būrelį rėmėjų. "Pensininkas" neturi eilės numeracijos, o žymimas mėnesių vardais ir metais.

Laukiamas svečias – "Pensininkas" pensininkus jau aplankė rugpjūčio mėn. viduryje, dvigubu (Liepos ir rugpjūčio) nr.

Ir šiame numeryje įdomių skaitynių. Štai kelias tarpusavio bendradarbiavimo prasmingumas, kuris teigiamai veikia sveikatą. Naudingas straipsnelis apie dažną rankos drebinimą, parkinsono ligos reiškinį. Pasidomėkime ir su pavojingiausiu paros laiku, kur rasime, kada dažniausia ištinka žmogų širdies atakos. Platus skyrius – kaip pašalinti iš namų nuodus ir nuodingas dujas. O tai mūsų gyvenimo kasdieniniai rūpesčiai.

Rastas būdas kaip tiksliai nustatyti Alzheimerio ligą, geros žinios prostatinės liaukos sunkumų turintiems, nauji moksliniai išradimai gydant diabetikus, vitaminas prieš vėžį, aritmių gydymo pažanga, apie odos šlakų pašalinimą. Ar tinkamas maistas gali gerai nuteikti, apie vandens vartojimą. Čia randama ir naujų trumpų patarimų skyrių. Įdomi įdomybių juosta bei Mūsų tautos kalendorius. Pensininkė šeiminkė rodys kaip su medum paruošti skanų viščiukų kepsnį. Kelias į fizinę ir dvasinę gerovę skyrius užima net 13 žurnalo puslapių, kuriuose piešiniais ir trumpais patarimais nusakomi keliai į žmogaus dvasinę ir fizinę gerovę.

BIBLIOTEKININKĖS IR LITUANISTĖS I CHICAGA

Viena po kitos, į Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrą Chicagoje skrenda vilnietės bibliotekininkės ir

ko kepsnį. Kelias į fizinę ir dvasinę gerovę skyrius užima net 13 žurnalo puslapių, kuriuose piešiniais ir trumpais patarimais nusakomi keliai į žmogaus dvasinę ir fizinę gerovę.

Žurnale Elena Sirutienė, rūpestingoji administratorė ir Onutė Lukienė savo šmaikščiomis plunksnomis aptaria mėnesio eigoje visus vykusius renginius išvykas ir duoda Socialinės tarybos visokeriopą veiklą, kuri gana įdomi ir įvairi.

Socialinių reikalų tarybos Chicago skyrius kiekvieną mėnesį teikia vyresniojo amžiaus žmonėms įvairius patarimus: per birželio mėn. 189 asm. pristatytas maistas, vyr. reikalingas skambinti 29 kartus, parašyta laišku 47 asm. Padėta sutvarkyti draudimus – 20 asm. Patarnauta suteikiant žinių 78 asm. Tai tik maža dalis suminėta gausių ir įvairių atliekamų patarnavimų. Žurnalas skelbia aukotojų sąrašus "Pensininkui" ir vyresniųjų centrui paremti.

Aptariant "Pensininko" paskutinį šių metų Liepos – Rugpjūčio nr. tesuminėjau tik dalį visų rašinių bei informacijų, kurios būdingos ir vyresniojo amžiaus žmonėms reikalingos.

"Pensininkas" gerai redaguojamas, nors būtų dar maloniau, kad būtų spausdinamas spaustuvėje. Turi gerą, žurnalo išvaizdą. Visur jaučiamas nuostabus redaktoriaus Karolio Milkovaičio darbštumas, sugebėjimas iš mokslinių žurnalo atrinkti pačias reikalingiausias žinias.

DĖMESIO, JAUNIME !!!

"Pučia vėjas"

Ar Jūs norite atstovauti savo miestą sekančiame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese?

Ar norėtumėte dirbti Lietuvos labui?

Ar planuojate aplankyti gimines Lietuvoje?

Ar planuojate dalyvauti ar mokytis kursuose Vilniuje ar Kaune?

Ar treniruojatės dalyvauti Tarptautinėse Lietuvių Sporto Žaidynėse?

Petro Čepo Jaunimo Fondas žino, kad jaunimui (18-35 amžiaus) yra sunku sutaupyti pinigų kelionei į Lietuvą ir kitas šalis. Todėl mes įsteigėme PČJF, norėdami Jums padėti susipažinti su savo Tėvyne ir pasaulio lietuviais. PČJF \$1,000 stipendija skiriama bent vienam lietuvių kilmės jaunuoliui/ai, kuris/i žada vykti į Lietuvą arba dalyvauti lietuviškoje veikloje išeivijoje.

Anketą stipendijai gauti turite užpildyti ir pasiųsti PČJF ne vėliau lapkričio 15 d., kad galėtumėte keliauti į Lietuvą ateinančiais metais tarp sausio 1 d. ir gruodžio 31 d. Anketos ir platesnė informacija gaunama rašant:

Petro Čepo Jaunimo Fondas
P. O. Box 497, South Boston, MA 02127

lituanistikos specialistės. Čia jos, LTSC pirmininko prof. dr. Jono Račkausko iškviestos, talkina Pasaulio Lietuvių Archyvo darbuose.

Neseniai, po trijų mėnesių bibliografinių tyrinėjimų, į Vilnių sugrįžo Silvija Vėlavičienė, kuri ten veda M. Mažvydo Nacionalinėje Bibliotekoje svarbiausią dalį – lituanistikos skyrių.

Dabar PLA knygas kataloguoja iš tos pačios bibliotekos atvykusi Virginija Džiovėnienė, užsienio literatūros sektoriaus vedėja.

Spalio viduryje LTSC sulaukė Julijos Racevičienės, kuri Vilniuje dirba Paminklų restauravimo Instituto istorinių tyrimų skyriuje.

Spalio paskutinė diena – tai Skirmantės Jakštaitės pirmas pasirodymas Amerikoje. Ji siunčiama Lietuvos Valstybės Muziejaus LTSC globoje rinkti eksponatų iš Amerikos lietuvių imigracijos istorijos.

Visas šias mokslines tal-kininkes – kaip ir keliolika ankstyvesnių svečių tyrinėtojų – Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centras apgyvendina ir maitina iš Tėvų Jėzuitų gautam ir atremontuotam bute prie Jaunimo Centro. arza

JUBILIEJINĖ STUDIJŲ SAVAITĖ

Jubiliejinė, 40-ji EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ įvyks 1993 m. rugpjūčio 1-8 d.d.

Vokietijoje, Augsburgos vyskupijos akademijoje HAUS ST. ULRICH, Kappelberg 1,8900 Augsburg – 1.

Pragyvenimas dienai kainuos 77 DM. Registracijos mokestis 100 DM., jaunimui 50 DM.

Prašom registruotis pas Aliną Griniene:
Diamant str. 7
D-8000 Munchen 50
Deutschland

Tel. 089-1504471

Dalyvavusieji 30-je ir 31-je studijų savaitėje žino, kad geresnių sąlygų, negu Augsburgos St. Ulrich-Haus niekur neturėjome. Kambariai su visais patogumais vienam (tik 12 kambarių su dviem lovomis), maistas labai geras, visos patalpos pritaikytos suvažiavimams, gi Augsburgas yra senas kultūros centras, arti Muncheno ir gražių Bavarijos pilių bei kalnų. Rengėjai

Kauno "Žalgirio" krepšininkai

(Atkelta iš 9 psl.)

vyr. treneris, tačiau už pikt-naudžiavimą alkoholiu buvo iš pareigų atleistas, bet dabar vėl gražintas į žemesnį postą). Atvyksta ir tarpt. klasės krepšinio teisėjas R. Brazauskas.

Atvykę į Chicago "Žalgirio" krepšininkai čia bus nepilnas 3 dienas ir jie yra reikalingi globos. Jiems reikės ir nakvynių pas privačius žmones, tai galintieji priimti turėtų skambinti Aleksui Lauraičiui tel. 708-422-3000 (dienos metu) ir 708-837-1748 – vakarais. Jų priėmimo reikalu taip pat rūpinasi ir Rimas Dirvonis.

Būtų gera, kad mūsų tautiečiai Lietuvos krepšininkams parodytų tinkamą dėmesį. Ed.Š.

Naujas "Mūsų Sparnų" numeris

Iš spaudos išėjo Lietuvių Ev. Reformatų leidžiamas žurnalas, paženklintas 1992 m. rugsėjo mėnesio data ir Nr. 68. Tai stambus, net 97 puslapius turintis leidinys, kurį redaguoja Mykolas Zablockas.

Šiame numeryje daug vietos skiriama komp. VI. Jakubėnui atžymėti. Čia apie kompozitorių rašo Loretą Venclauskienę, Ireną Somskienę, Edvardas Šulaitis, A. Balčiauskienė. Yra nemaža nuotraukų, surištų su komp. Jakubėnu. Šiame numeryje taip pat tęsiami Jackaus Sondas – Sondecio atsiminimai. Yra rašinių iš Lietuvos evangelikų bažnyčių ir jų parapijų istorijos (rašo kun. J. Norvila). Yra straipsnis apie žydus Lietuvoje ir daug visokių trumpesnių rašinių, kurie daugiau mažiau yra surišti su evangelikų gyvenimu. Pats leidinys yra įdomus ir vertingas ne vien tik evangelikams. E.Š.

NEPAMIRŠKITE
AINAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DIEVO MOTINOS ŠVENTOVĖJE

Kasmet, Vėlinių vakarą, po lietuviškų Mišių, turime mirusiųjų prisiminimui skirtas pamaldas. Tų pamaldų metu ypatingai prisimename nuo praeitų Vėlinių mirusius mūsų artimuosius.

Kiekvienam iš jų ant Šiluvos ir Aušros Vartų Marijos altorėlių stovėjo po neuždegtą žvakutę. Pamaldų metu kun. Kijauskas perskaitė mirusiųjų pavardes ir po to pakvietė artimuosius ateiti ir uždegti žvakutę už savo mirusįjį. Žvakutės buvo uždegtos:

PRIE ŠILUVOS MARIJOS

Teofilė Ramonienė
Algis Kasulaitis
Isabelle Borris
Petras Milašius
Marija Bajoraitienė
Janina Ūsienė
Aldona Rastenienė
Stefanija Garlienė
Juozas Naujokaitis
Antanina Staškevičienė (mirė Lietuvoj)
Augustinas Prancevičius (mirė Toronte)
Apolonija Grudzinskienė (mirė Lietuvoj)
Danguolė Simanauskienė (mirė Lietuvoj)
Vincas Keženius (mirė Lietuvoj)

Elena Stempuzienė

PRIE AUŠROS VARTŲ MARIJOS

Antanina Visockienė
Ignas Visockas
Raimundas Kudukis
Juozas Stempuzis
Dr. Henrikas Brazaitis
Jonas Barniškis
Alfredas Bielskis
Algis Dautas
Marija Valušienė
Jonas Aleksa
Anelė Gaidžiūnaitė-Butkienė (mirė Rusijoje)
Faustas Matiukas (mirė Lietuvoj)
Cezaris Modestavičius (mirė St. Peterburge)
Leonas Neimanas

Amerikoje, Lietuvoje, Sibire ir išeivijoje mirusiųjų atminimui žvakę uždegė LB Clevelando apylinkės pirmininkas Romas Apanavičius.

Tą pačią dieną, lapkričio 2, 1:00 val. popiet buvo lankomi mūsų artimųjų kapai Visų Sielų kapinėse. Trumpas apeigas buvo pirmajame mauzolėjuje, kur palaidotas Lietuvos prezidentas a.a. Antanas Smetona. Po to antrajame mauzolėjuje prie a.a. Alfonso Mikulskio kapo ir lankymo apeigos baigtos trečiajame mauzolėjuje prie a.a.

Raimundo Kudukio kapo.

KOMPOZITORIAUS ALF. MIKULSKIO LEIDINIAI

Kompozitoriaus Alfonso Mikulskio 50 metų muzikinės kūrybos ir Čiurlionio ansamblio 40 metų veiklos sukaktims paminėti 1980 metais buvo sudarytas komitetas. Po sėkmingo sukakties minėjimo surengimo komitetas nutarė savo darbą tęsti toliau – išleisti Čiurlionio ansamblio įkūrėjo komp. Alfonso Mikulskio kūrybą ir Čiurlionio ansamblio monografiją.

Po dvylikos metų intensyvių pastangų ir daugelio visokeriopos talkos šis darbas jau atliktas – atspausdinta komp. Alfonso Mikulskio kūryba trijose knygose: pirmoji – "Dainos ir Giesmės", antroji – "Skambėkit Kanklės" trečioji – "Tau, Brangi Tėvyne" ir Čiurlionio ansamblio monografija – "Gimtosios Žemės Giesmė", autorius Vacys Kavaliūnas.

Minėtų leidinių sutiktuves įvyko lapkričio 8 d. 4:00 val. p.p. Lietuvių Namuose, Čiurlionio ansamblio patalpoje.

JAUNUČIŲ KREPŠINIS PRASIDEDA!

Clevelando LSK Žaibo jaunučių berniukų krepšinio treniruotės prasideda

NATIONAL TRAVEL & TOURS

Tel:(216)932-6100 Fax:(216)932-5236

KELIONĖMS | LIETUVĄ IR | KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE RITAI STAŠKUTEI 932-6100

šeštadienį, lapkričio 14 d., 12:30 val. po pietų, po lituanistinės mokyklos pamokų, Dievo Motinos parapijos salėje ir, sąlygoms leidžiant, ateityje vyks šeštadieniais, tuo pačiu laiku.

Berniukai nuo 6 iki 14 metų imtinai, kviečiami registruotis naujam sezonui. Ypatingai skatinami į šią programą įsijungti nauji, iki šiol dar nepriklausiusieji.

Treniruotės vyksta kelio se grupėse, suskirstytose pagal amžių. Planuojama šį sezoną dalyvauti lietuvių žaidynėse bent su dviem komandom.

Treniruotėms vadovauja LSK Žaibo pirmininkas Vidas Tatarūnas, su kitais 3 treneriais. Dėl smulkesnių informacijų, kreipkitės į Vidą Tatarūną, 486-7916.

Nuo šiol -

ORO KARGO SIUNTINIAI | LIETUVA

\$ 2.50 už svarą siuntiniams virš 50 svarų;

\$ 2.75 lengvesniems siuntiniams,

minimumas - 30 dol.

Oro siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę

atlanta IMPORT EXPORT
Trumpiausias kelias į Lietuvą

SIUNTINIAI PRISTATOMI | NAMUS

KONTEINERIAI IŠSIUNČIAMIS KAS DVI SAVAITĖS

ATVEŽKITE ARBA ATSIŲSKITE UPS

Vieno svoro kaina - 69 centai, minimumas - 20 dol.

Virš 100 svarų - 58 centai

639 East 185th Str

EUCLID, OH 44119

IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.

1-800-775-SEND

IŠ CLEVELAND APYLINKIŲ, SKAMBINKITE (216) 481-0011

atlanta IMPORT EXPORT, 1991

Lietuvos kariuomenės šventės Minėjimas – Balias

Ivyks lapkričio 21-ą dieną, šeštadienį 7 val. vakaro, Lietuvių namų salėje.

Programoje: minėjimo atidarymas ir meninė dalis, kurią atliks solistė Virginija Bruožytė-Muliolienė. Po programos šilta vakarienė, loterija, muzika ir šokiai. Veiks baras. Įėjimas asmeniui \$20.00.

Stalus rezervuoja Vytas Januškis, tel. 481-4199 arba Steponas Butrimas, tel. 481-2130.

Rengia Clevelando Ramovėnai

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą jūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street • Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *

penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *

sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

ATSIMINKIME SAVUOSIUS – GIMINES, DRAUGUS

Mūsų simbolinis draugavimas, belaukiant didžiųjų švenčių, su artimaisiais pradeda pintis žymiai anksčiau, beveik prieš du mėnesius. Atsiminkim Visų Šventųjų, Vėlinių dienas.

Tada mes atiduodam padėką, pagarbą ir meilę iš mūsų tarpo išėjusiems. Prie jų kapų dar nešam žydinčią, šalnų nepakastą gėlę ir iš širdies gilumos kalbam maldą, degam gyvybę su amžinybe jungiančią žvakelę ir prašom iš aukštybių ateinančios pagalbos. Ir po tokio ryšių atnaujinimo, pradėdam laukti Didžiųjų švenčių.

Pagal seną ir gražų paprotį, tų Didžiųjų Švenčių laukiant, vieni vienaip, o kiti kitaip, atsimenam savo gimines, draugus, pažįstamus. Siunčiame vieni kitiems sveikinius, dovanas ar kitaip sugalvotus pasigarsinimus, kad esame jų neužmirę, linkim sveikatos ir prijungiam dar kitų gražių linkėjimų.

Per daugelį metų Jūsų redaktorius įsitikinęs kad vienas iš gražiausių sveikinimų ir linkėjimų yra sveikinti per laikraštį. Atsiverti laikraščio lapą, skaitai ir džiaugies, skaito ir kiti, taip pat džiaugiasi papuoštom ir išrašytom raidėm jau senai matyto giminės, draugo, buvusio kaimyno vardą ir pavardę.

Ir tai dar ne viskas. Esi beveik pavargęs nuo visokių pagalbos prašymų. Ypač mūsų laikraščiam galą su galu nesuduriant. Ir čia junti, kad sveikinantis

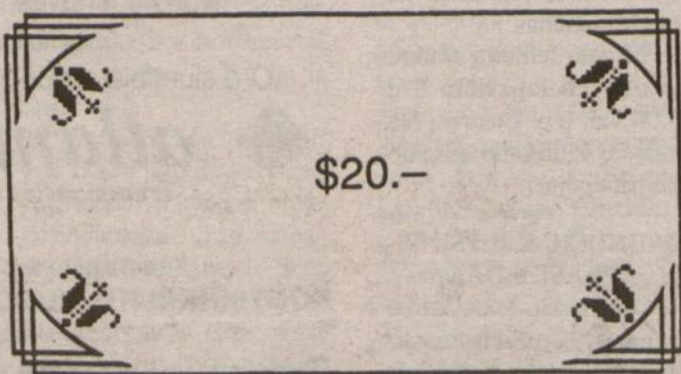
per laikraštį yra neužmiręs ir savo laikraštį paremti, nes dalis už tą sveikinimą sumokėtos sumos nueina ir į visokių bėdų mokėjimo kasą.

Mes čia siūlom, kaip ir praėjusiais metais, sveikinti trijų dydžių kortelėmis. Mažiausioji kortelė kaštuoja \$20.00. Vidurinė – \$30.00. O didžiausioji – \$40.00. Organizacijoms, kurios nori daugiau ką parašyti, galime ir dar labiau korteles padidinti.

Šventinius sveikinius mes jau pradėsime spausdinti kitame Dirvos numeryje. Atsiųskite, ką norit parašyti, nurodykite kortelės didumą ir pridėkit kor-

telės apmokėjimo čekį. Vis kas bus atspausa kaip Jūs nurodysite.

Jūsų Dirva
P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119

LIETUVOS TREMTINIŲ SAJUNGOS PANEVŽIO SKYRIAUS PADĖKA

Brangūs broliai lietuviai Amerikoje,

Nuoširdžiai dėkojame Jums visiems, atsiuntusiems mums, – buvusiems Sibiro tremtiniams ir politiniams kaliniams, – dovanų.

Tai dovanos, kurias mes gavome iš Kauno politinių kalinių ir tremtinių sąjun-

gos. Mums buvo pasakyta žodžiu, kad tai labdara iš įvairių Amerikos miestų nuo brolių lietuvių, gyvenančių toli nuo mūsų brangiosios Tėvynės – Lietuvos. Ant dėžių radome užrašus: "Sibiro tremtiniams". Ten buvo įvairūs rūbai, batai, paltai. Mes jais taip džiaugėmės. Pirmiausia apdalinime tuos žmones, kurių šeimose auga daug vaikų (jie taip gražiai rinkosi tuos rūbus, matavosi, taikėsi, kas kam labiau tinka).

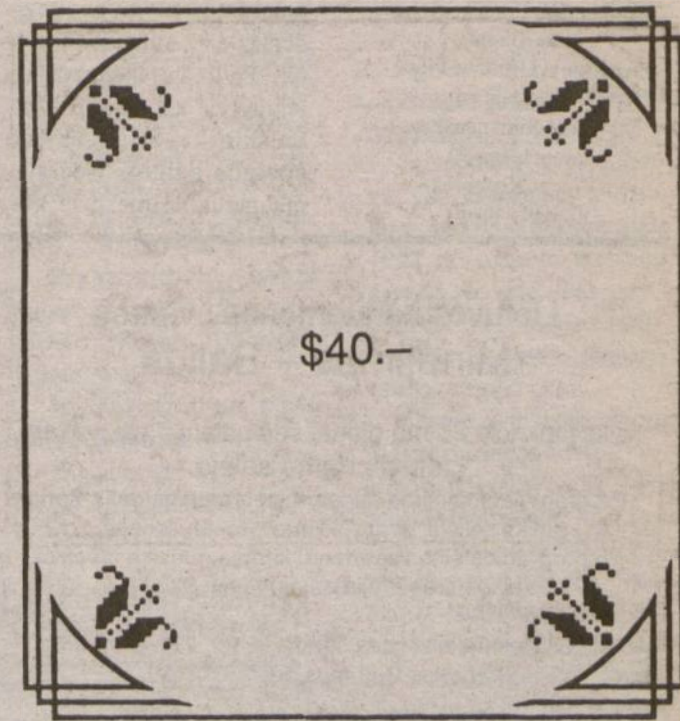
Broliai lietuviai, Jūs parėmėte mus ne tik materialiai, Jūs uždegėte mūsų širdelėse gailėstingumą, norą padėti silpnesniems, o juk sovietmetis buvo ištrynęs gėrį iš mūsų širdžių ir pasėjęs blogio sėklą: "Jei tu man, tai aš tau..." Jūs pamo kėte mus, kaip reikia gyventi, atjausti artimą, pasidalinti tuo ką turi su labiau vargstančiais. Ačiū už tokią dvigubą pagalbą. Sėkmės Jums, sveikatos visiems ir tepadeda Jums Dievas.

J. Čeponis

Lietuvos politinių kalinių
ir tremtinių sąjungos
Panevėžio skyriaus vardu

Baltijos-Nordų pietuose, kuriuos surengė Lietuvos Misija Jungtinėms Tautoms AT-bos Pirmininko Vytauto Landsbergio garbei. Iš k. A. Milukas (Lietuva), Charge d'Affaires K. Sigmundsson (Islandija), Amb. S. Lozoraitis (Lietuva), Amb. M. Huslid (Norvegija), Amb. A. Baumanis (Latvija), Amb. E. Jaakson (Estija). Dangės Širvytės nuotr.

Kolegai

ANTANUI DIRŽIUI

buvusiam Korp! Neo-Lithuania pirmininkui Lietuvoje ir Filisterių sąjungos pirmininkui Amerikoje mirus, reiškiamo gilią užuojautą jo žmonai GENOVAITEI ir šeimai Lietuvoje jungdamiesi prie jų liūdesio.

Stella ir Vytautas Abraičiai,
Birutė ir Vaclovas Dzenkauskai,
Ona ir Kostas Žolynai

Latvijos Ambasadorius JT-oms Aivars Baumanis (dešinėje) tariasi su AT-bos pirmininku V. Landsbergiu (centre) Jungtinėse Tautose kariuomenės išvedimo klausimais Amb. St. Lozoraičiui ir Misijos patarėjui A. Bureckui besiklausant.

Dangės Širvytės nuotr.